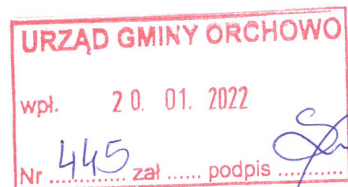

WK-0911/29/2021

① p. Skarbnik - oryg.
② p. Wójt - kopia
③ Z-ca - kopia
Poznań, dnia 18 stycznia 2022 r.
④ Sekretarz - kopia

Pan
Jacek Misztal
Wójt
Gminy Orchowo

Działając na podstawie art. 9 ust. 2 ustawy z dnia 7 października 1992 r. o regionalnych izbach obrachunkowych (Dz. U. z 2019 r. poz. 2137, ze zm.) informuję o wynikach kompleksowej kontroli gospodarki finansowej obejmującej rok budżetowy 2020, a w miarę potrzeb także inne lata.

Wyniki kontroli wykazały nieprawidłowości i uchybienia opisane w protokole kontroli podpisanym w dniu 19 listopada 2021 roku, spowodowane nieprzestrzeganiem obowiązujących przepisów prawa, a mianowicie:

I.

1. W zakresie prowadzonych w 2020 roku ksiąg rachunkowych i ewidencji księgowej stwierdzono nieprawidłowości naruszające przepisy ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2019 r. poz. 351, ze zm.) oraz rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 13 września 2017 r. w sprawie rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2017 r. poz. 1911, ze zm., a od dnia 03.03.2020 r. Dz. U. z 2020 r. poz. 342), a także przepisów wewnętrznych, a mianowicie:

1) W wykazie programów stanowiącym załącznik do zarządzenia Nr 3/2012 Wójta Gminy Orchowo z dnia 3 stycznia 2012 r. w sprawie wprowadzenia programów komputerowych w Urzędzie Gminy w Orchowie oraz zasad archiwizacji danych na nośnikach komputerowych nie wykazano wszystkich używanych do prowadzenia ewidencji księgowej programów wraz ze wskazaniem wersji oprogramowania i daty rozpoczęcia jego eksploatacji stosownie do przepisów art. 10 ust. 1 pkt 3 lit c ustawy o rachunkowości, a mianowicie wykaz nie zawierał m.in. wykorzystywanych do prowadzenia ewidencji księgowej programów: KASA+ (zakupionego w 2014 r.) oraz GOK+ (zakupionego w 2013 r.).

W trakcie trwania czynności kontrolnych uzupełniono powyższy wykaz dokonując zmiany zarządzenia Nr 3/2012 Wójta Gminy Orchowo z dnia 3 stycznia 2012 r. poprzez wydanie w dniu 01.09.2021 r. przez Wójta Gminy Orchowo zarządzenia Nr 62/2021. Niemniej, pomimo dokonania powyższej zmiany, powyższy wykaz programów nadal nie zawierał wskazania wersji stosowanego oprogramowania oraz daty rozpoczęcia jego eksploatacji.

- 2) W opisie do konta 011 „Środki trwałe” w załączniku Nr 3 do zarządzenia Nr 80/19 Wójta Gminy Orchowo z dnia 30 grudnia 2019 r. w sprawie zasad prowadzenia rachunkowości i zakładowego planu kont dla budżetu Gminy Orchowo oraz dla Urzędu Gminy Orchowo w zakresie prowadzenia do powyższego konta ewidencji szczegółowej wskazano, że: *„Ewidencja szczegółowa prowadzona do konta 011 prowadzona jest w postaci ksiąg inwentarzowych metodą ilościowo-wartościową z podziałem na grupy rodzajowe określone w rozporządzeniu w sprawie Klasyfikacji Środków Trwałych oraz dla celów naliczenia umorzenia i amortyzacji za pomocą programu komputerowego ŚRODKI TRWAŁE.”*

Do dnia kontroli nie wdrożono do używania systemu środki trwałe STW+. Ewidencję szczegółową dla środków trwałych prowadzono ręcznie w formie ksiąg inwentarzowych natomiast naliczenia umorzenia dokonywano za pomocą tabel sporządzonych w arkuszu programu Excel.

Z powyższego wynika, że ewidencję szczegółową do konta 011 prowadzono w sposób niezgodny z obowiązującymi w tym zakresie uregulowaniami wewnętrznymi. Ponadto wskazać należy, że program Excel nie jest programem księgowym, a tylko arkuszem kalkulacyjnym, w związku z powyższym nie spełnia on m.in. wymogów wynikających z przepisów art. 13 ust. 4 i 5 ustawy o rachunkowości.

- 3) Kontrola wykazała przypadki ujmowania operacji gospodarczych zapisem ujemnym, a mianowicie zwroty niewykorzystanych dotacji celowych związanych z realizacją zadań z zakresu administracji rządowej oraz innych zadań zleconych jednostkom samorządu terytorialnego ustawami ujmowano w księgach rachunkowych budżetu zapisem ujemnym Wn 133 „Rachunek budżetu” / Ma 901 „Dochody budżetu”, zamiast zapisem dodatnim Wn 901 „Dochody budżetu” / Ma 133 „Rachunek budżetu”.

Powyższe naruszało zasady funkcjonowania konta 133 określone w załączniku Nr 2 do rozporządzenia oraz zasady funkcjonowania konta 901 określone w załączniku Nr 2 do zarządzenia Nr 80/19 Wójta Gminy Orchowo z dnia 30 grudnia 2019 r. w sprawie zasad prowadzenia rachunkowości i zakładowego planu kont dla budżetu Gminy Orchowo oraz dla Urzędu Gminy Orchowo.

- 4) Stwierdzono, że na koncie 221 „Należności z tytułu dochodów budżetowych” w roku 2020 nie dokonywano przypisu należności i nadpłat dochodów budżetowych pobieranych przez Urzędy Skarbowe na rzecz Gminy w okresie sprawozdawczym, w którym wystąpiły. Salda należności i nadpłat na koncie 221 zaksięgowano na podstawie informacji udostępnionej w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej urzędu obsługującego ministra właściwego do spraw finansów publicznych tylko na koniec IV kwartału 2020 pod datą 31.12.2020 r. co jest niezgodne z przepisami art. 20 ust. 1 ustawy o rachunkowości w związku z § 26 ust. 2 rozporządzenia.

W złożonych na tą okoliczność wyjaśnieniach Skarbnik wskazała:

„Nadpłaty i należności z Urzędów skarbowych w 2020 roku nie były księgowane na koniec każdego kwartału na koncie 221 z powodu przeoczenia.”

- 5) Kontrola występującego na dzień 31.12.2020 r. salda Wn konta 226 „Długoterminowe należności budżetowe” wykazała, że na powyższym koncie ujmowano należności wymagalne zabezpieczone wpisem na hipotekę dłużnika. W konsekwencji takiego działania należności te w łącznej kwocie 298.860,11 zł zostały ujęte w bilansie Urzędu Gminy Orchowo w pozycji A.III. Należności długoterminowe zamiast w pozycji B.II. Należności krótkoterminowe.

Powyższe naruszało zasady funkcjonowania konta 226 zawarte w załączniku Nr 3 do rozporządzenia oraz przepisy art. 4 ust. 1 i 2 ustawy o rachunkowości.

W trakcie trwania czynności kontrolnych powyższe należności zostały przeksięgowane z konta 226 na konto 221 „Należności z tytułu dochodów budżetowych”.

Nieprawidłowość polegającą na ujmowaniu na koncie 226 „Długoterminowe należności budżetowe” należności wymagalnych zabezpieczonych wpisem na hipotekę dłużnika została stwierdzona także w wyniku poprzedniej kontroli kompleksowej gospodarki finansowej przeprowadzonej za rok 2016 (wniosek pokontrolny nr 1 pkt 3).

W informacji o sposobie realizacji wniosków pokontrolnych (pismo Nr S.1710.1.2017) z dnia 10.08.2017 r. Wójt w odniesieniu do wniosku Nr 1 pkt 3 podał m.in., że: „Zobowiązano Skarbnika Gminy i podległych Skarbnikowi pracowników Referatu Finansów do wyeliminowania nieprawidłowości stwierdzonych w zakresie prowadzenia ksiąg rachunkowych (...)”

- 6) Nie ujęto w ewidencji księgowej na koncie 226 „Długoterminowe należności budżetowe” oraz w konsekwencji nie wykazano w sporządzonych sprawozdaniach długoterminowych należności w kwocie 18.556,92 zł (stan na dzień 31.12.2020 r.) wynikających z wydanych zaświadczeń potwierdzających przekształcenie prawa użytkowania wieczystego gruntów zabudowanych na cele mieszkaniowe w prawo własności tych gruntów, wydanych na podstawie ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. o przekształceniu prawa użytkowania wieczystego gruntów zabudowanych na cele mieszkaniowe w prawo własności tych gruntów (Dz. U. z 2020 r. poz. 139, ze zm., a od dnia 19.11.2020 r. Dz. U. z 2020 r. poz. 2040).

Powyższe działanie było niezgodne z art. 24 ust. 1 w związku z art. 24 ust. 2 ustawy o rachunkowości oraz opisem do konta 226 wskazanym w załączniku Nr 3 do rozporządzenia.

Kwestia ewidencji opłaty przekształceniowej została zaprezentowana w pkt 5.3 stanowiska Komitetu Standardów Rachunkowości w sprawie ujęcia, wyceny i prezentacji gruntów przekazanych w użytkowanie wieczyste w sprawozdaniach finansowych jednostek samorządu terytorialnego, a także w sprawie przekształcenia prawa wieczystego użytkowania tych gruntów w prawo własności (Dz. Urz. MF z 2019 r. poz. 19).

W trakcie trwania czynności kontrolnych długoterminowe należności z tytułu opłat przekształceniowych zostały ujęte na koncie 226.

- 7) Na podstawie ewidencji księgowej ustalono, że w roku 2020 na koncie 290 „Odpisy aktualizujące należności” ujmowano następujące operacje:
- a) naliczenie należnych, a nie zapłaconych odsetek od należności podatkowych oraz od należności cywilnoprawnych, zapisem Wn 221 „Należności z tytułu dochodów budżetowych” / Ma 290 „Odpisy aktualizujące należności” (księgowanie na koniec każdego kwartału),
 - b) umniejszenie odpisów aktualizujących należności, zapisem ze znakiem minus Wn 221 „Należności z tytułu dochodów budżetowych” / Ma 290 „Odpisy aktualizujące należności” (wyksięgowanie uprzednio naliczonych odsetek dokonywane na koniec każdego kwartału, przed zaksięgowaniem przypisu należnych odsetek według stanu na koniec kwartału).

W roku 2020 na koncie 290 nie ujmowano operacji związanych z odpisami aktualizującymi należności – zgodnie z przepisami art. 35b ustawy o rachunkowości, pomimo że występowały przesłanki do ich dokonania. Saldo konta na dzień 31.12.2020 roku wynosiło 822.077,47 zł i dotyczyło kwot naliczonych, a niezapłaconych do końca roku odsetek od należności.

Ustalono, że w § 6 pkt 5 załącznika nr 1 do zarządzenia nr 80/2019 Wójta Gminy Orchowo z dnia 30.12.2019 r. w sprawie zasad prowadzenia rachunkowości i zakładowego planu kont dla budżetu Gminy Orchowo oraz dla Urzędu Gminy Orchowo Wójt określił zasady dokonywania odpisów wskazując: „Odpisy aktualizujące wartość należności są dokonywane nie później niż na dzień bilansowy,

stosując przepisy art. 35b ustawy o rachunkowości. Odpisy aktualizujące należności przeterminowane tworzy się metodą wiekowania, w zależności od okresu zalegania z płatnością w miesiącach w następujących wysokościach:

- a) do 3 miesięcy zalegania z płatnością – bez odpisu aktualizującego,*
- b) od 3 do 6 miesięcy zalegania z płatnością – odpis aktualizujący w wysokości 25% wartości należności,*
- c) od 6 do 12 miesięcy zalegania z płatnością – odpis aktualizujący w wysokości 50% wartości należności,*
- d) powyżej roku zalegania z płatnością – odpis aktualizujący w wysokości 80% wartości należności.*

Powyższą zasadę stosuje się do podatków, opłat lokalnych, za najem i dzierżawę składników majątkowych.

Wysokość odpisu aktualizującego należności ustalana jest na podstawie ewidencji księgowej przez Referat Księgowości Budżetowej, utworzenie odpisu zatwierdza Burmistrz Miasta”.

Z powyższego wynika, że praktyka księgowa w powyższym zakresie była niezgodna z obowiązującymi przepisami wewnętrznymi oraz opisem do konta 290 wynikającym z załącznika Nr 3 do rozporządzenia. Ponadto z przytoczonych przepisów wewnętrznych wynika, że zawierają one błędne sformułowania, tzn. zamiast Wójta Gminy Orchowo wskazany został w nich „Burmistrz Miasta”.

- 8) Zaangażowanie wydatków budżetowych roku bieżącego, czyli umów, decyzji i innych postanowień, których wykonanie spowoduje konieczność dokonania wydatków budżetowych w roku bieżącym ujmowano po stronie Ma konta 998 „Zaangażowanie wydatków budżetowych roku bieżącego” m.in. w dacie otrzymanych faktur, zamiast na bieżąco w okresie sprawozdawczym w którym zawarto umowy. Powyższe naruszało zasady funkcjonowania tego konta określone w załączniku Nr 3 do rozporządzenia.
- 9) W roku 2020 do konta 991 „Rozrachunki z inkasentami z tytułu pobieranych przez nich podatków podlegających przypisaniu na kontach podatników” nie prowadzono kont analitycznych według rodzajów podatków oraz ewidencji szczegółowej według poszczególnych inkasentów, czym naruszono przepisy § 12 ust. 1 pkt 2 i 3 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 25 października 2010 r. w sprawie zasad rachunkowości oraz planów kont dla organów podatkowych jednostek samorządu terytorialnego (Dz. U. Nr 208, poz. 1375).
W trakcie trwania czynności kontrolnych stosowna ewidencja analityczna i szczegółowa została zaprowadzona.
- 10) Przeprowadzono nieuprawnioną aktualizację wartości nieruchomości w ewidencji księgowej Urzędu Gminy Orchowo działek przekazanych w trwałą zarząd jednostkom budżetowym Gminy, w tym dotyczyło to:
 - a) działki nr 961, której pierwotna wartość księgowa wynosiła 5.949,00 zł, natomiast po przeszacowaniu jej wartość wynosiła 327.600,00 zł (była równa wartości określonej w sporządzonym operacie szacunkowym),
 - b) działki nr 278, której pierwotna wartość księgowa wynosiła 3.000,00 zł, natomiast po przeszacowaniu jej wartość wynosiła 206.900,00 zł (była równa wartości określonej w sporządzonym operacie szacunkowym).

Zgodnie z przepisami art. 31 ust. 3 ustawy o rachunkowości, wartość początkowa i dotychczas dokonywane od środków trwałych odpisy amortyzacyjne lub umorzeniowe mogą na podstawie odrębnych przepisów, ulegać aktualizacji wyceny. Przepis powyższy jak i zasady określone w § 7 ust. 5 rozporządzenia zezwalają na dokonywanie przeszacowania (aktualizacji) wartości środków trwałych tylko na

podstawie odrębnych przepisów. Ostatnia aktualizacja miała miejsce w 1995 r. na podstawie rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 20 stycznia 1995 r. w sprawie amortyzacji środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych, a także aktualizacji wyceny środków trwałych (Dz. U. Nr 7, poz. 34, ze zm.).

W złożonym w trakcie kontroli wyjaśnieniu podano, że: *„Był to jedyny przypadek przeszacowania środków trwałych. W trakcie kontroli błąd przeszacowania i przyjęcia na stan zwiększonej wartości środków trwałych został poprawiony i wyksięgowany.”*

Wyceny tych nieruchomości dokonano w związku z wydanymi w dniu 18.12.2020 r. decyzjami Wójta Gminy Orchowo Nr GNiZK.6844.1.2020 oraz Nr GNiZK.6844.2.2020 w sprawie przekazania nieruchomości w trwały zarząd Zespołowi Szkolno – Przedszkolnemu w Orchowie, w których wskazano m.in. wartość rynkową prawa własności nieruchomości (cenę nieruchomości). Zespół Szkolno – Przedszkolny w Orchowie był zwolniony z opłat za trwały zarząd, stąd zgodnie z przepisami art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 27 października 2017 r. o finansowaniu zadań oświatowych (Dz. U. z 2020 r. poz. 2029), w powyższych decyzjach nie było konieczności wskazywania ceny nieruchomości. Zgodnie z art. 45 ust. 2 pkt 7 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2020 r. poz. 1990), decyzja o ustanowieniu trwałego zarządu powinna zawierać m.in. cenę nieruchomości i opłatę z tytułu trwałego zarządu, jeżeli trwały zarząd ustanawiany jest odpłatnie.

Ponadto w powyższym zakresie ustalono, że budynki znajdujące się na nieruchomościach przekazanych w trwały zarząd na podstawie powyższych decyzji nie znajdowały się w ewidencji księgowej Urzędu Gminy Orchowo przed przekazaniem tych nieruchomości w trwały zarząd, co było niezgodne z przepisami § 2 pkt 5 rozporządzenia, tzn. winny one zostać wyksięgowane z ewidencji księgowej Urzędu Gminy i ujęte w księgach Zespołu Szkolno – Przedszkolnego w Orchowie dopiero po wydaniu decyzji w sprawie ustanowienia trwałego zarządu.

W złożonym na tą okoliczność wyjaśnieniu Skarbnik wskazała: *„Nie mamy wiedzy w jaki sposób zostały przekazane i dokładnie kiedy. Budynki te są wykazywane w bilansie Zespołu Szkolno – Przedszkolnego w Orchowie oraz znajdują się na koncie 011 tej jednostki.”*

- 11) W roku kontrolowanym 2020 w ewidencji księgowej Urzędu Gminy Orchowo nie było ujęte wyposażenie o łącznej wartości 246.930,08 zł, jakie zostało przekazane szkołom niepublicznym na podstawie umów użyczenia zawartych w roku 2013. Powyższe działanie było niezgodne z przepisami art. 24 ust. 1 w związku z art. 24 ust. 2 ustawy o rachunkowości.

W złożonych na tą okoliczność wyjaśnieniach Skarbnik Gminy wskazała:

„(...) Każdego roku biorący w użyczenie potwierdzają zgodność salda bezpłatnie użyczonych składników majątkowych bez ujęcia kwotowego (w przypadku braku zgodności proszeni są o wskazanie specyfikacji różnic, jednakże do tej pory nie miało to miejsca). W roku bieżącym, w trakcie kontroli wyposażenie oddane stowarzyszeniom prowadzącym niepubliczne szkoły, zostało ujęte na koncie 013 Urzędu Gminy Orchowo na podstawie arkuszy spisu z natury z roku 2013:

- Szkoła w Słowikowie = 43.392,30 zł (konto 013) PK/00149/21 z dnia 31.10.2021 r.

- Szkoła w Bielsku = 123.081,16 zł (konto 013) PK/00148/21 z dnia 31.10.2021 r.

- Szkoła w Słowikowie = 80.456,62 zł (konto 013) PK/00147/21 z dnia 31.10.2021 r.”

Przeprowadzona za rok 2020 inwentaryzacja powyższego mienia przeprowadzona drogą potwierdzenia sald nie wykazała powyższej nieprawidłowości co świadczy o jej nierzetelnym przeprowadzeniu.

- 12) Stwierdzono przypadki nie wprowadzenia do ksiąg rachunkowych okresu sprawozdawczego w postaci zapisu każdego zdarzenia, które nastąpiło w tym okresie sprawozdawczym, a mianowicie:
- a) Koszty i zobowiązania wynikające z listy diet radnych należnych za miesiąc sierpień 2020 r. wypłacone w dniu 10.09.2020 r. na podstawie listy płac nr 263, ujęto w księgach rachunkowych z datą wypłaty, tzn. pod datą 10.09.2020 r.,
 - b) Koszty i zobowiązania wynikające z listy diet radnych należnych za miesiąc grudzień 2020 r., wypłacone w dniu 04.01.2021 r. na podstawie listy płac nr 2, ujęto w księgach rachunkowych z datą wypłaty, tzn. pod datą 04.01.2021 r.
- Powyższym naruszono przepisy art. 6 ust. 1 oraz art. 20 ust. 1 ustawy o rachunkowości w związku z § 26 ust. 2 rozporządzenia.
- 13) Nie przyjęto do ewidencji pozostałych środków trwałych (konto 013 „Pozostałe środki trwałe”) zakupionego monitoringu na kwotę 3.298,66 zł zamontowanego na terenie remizy OSP Słowikowo wynikającego z faktury Nr FV/47/20 z dnia 14.12.2020 r., która wpłynęła do Urzędu Gminy w dniu 14.12.2020 r. i została ujęta w ewidencji księgowej zapisem Wn 201 „Rozrachunki z odbiorcami i dostawcami” / Ma 401 „Zużycie materiałów i energii”.
- Stanowiło to naruszenie zasad funkcjonowania konta 013 zawartych w załączniku Nr 3 do rozporządzenia i zasad przyjętych zarządzeniem nr 80/2019 Wójta Gminy Orchowo z dnia 30.12.2019 r. w sprawie zasad prowadzenia rachunkowości i zakładowego planu kont dla budżetu Gminy Orchowo oraz dla Urzędu Gminy Orchowo.
- Monitoring ujęto na koncie 013 „Pozostałe środki trwałe” dopiero w trakcie trwania czynności kontrolnych w miesiącu wrześniu 2021 r. zapisem Wn 013 / Ma 072.
- 14) Na dzień kontroli w księgach rachunkowych figurowały zaległości w podatku od środków transportowych, które uległy przedawnieniu z upływem roku 2020 bądź w latach wcześniejszych. Zaległości te wynosiły łącznie 1.737,91 zł. Naruszono tym przepisy art. 24 ust. 1 w związku z art. 24 ust. 2 ustawy o rachunkowości.
2. W zakresie inwentaryzacji przeprowadzonej za rok 2020 kontrola wykazała, że:
- 1) W ramach inwentaryzacji budynków przeprowadzonej metodą spisu z natury nie dokonano spisu wszystkich posiadanych lokali mieszkalnych (budynków). Spisem nie objęto lokali mieszkalnych, które nie były ujęte również w ewidencji księgowej. W złożonych na tą okoliczność wyjaśnieniach Sekretarz Gminy wskazał:
„W toku prowadzonej kontroli ujawniono że w inwentaryzacji składników majątkowych nie przeprowadzono inwentaryzacji środków trwałych – lokali mieszkalnych w m. Rękawczynek 15, Orchówek 4 i Orchowo ul. Dworcowa 3/4. Komisja inwentaryzacyjna dokonała spisu z natury składników majątkowych wykazanych w Księdze środków trwałych. Komisja nie porównała jednak spisanych składników majątkowych z ewidencją budynków prowadzoną na samodzielnym stanowisku pracy.
Ujawniona w wyniku kontroli niezgodność pomiędzy ewidencją budynków, a Księgą środków trwałych została sprostowana. Budynki zostały wycenione i zaksięgowane”.
Z powyższego wynika, że inwentaryzacja budynków przeprowadzona metodą spisu natury była przeprowadzona nierzetelnie.
 - 2) Inwentaryzacją w drodze spisu z natury prowadzoną w oparciu o zapisy zarządzenia Nr 100/2020 Wójta Gminy Orchowo z dnia 31.12.2020 r. w sprawie spisu z natury składników majątkowych na dzień 31 grudnia 2020 roku objęto m.in. środki trwałe i wyposażenie Gminy przekazane do używania Ochotniczym Strażom Pożarnych.

Powyższe działanie było niezgodne z przepisami art. 26 ust. 1 pkt 2 ustawy o rachunkowości, zgodnie z którym powierzone kontrahentom własne składniki aktywów inwentaryzuje się drogą otrzymania od kontrahentów potwierdzeń prawidłowości wykazanego w księgach rachunkowych jednostki stanu tych aktywów oraz wyjaśnienia i rozliczenia ewentualnych różnic. Natomiast zgodnie z art. 26 ust. 2 ustawy o rachunkowości inwentaryzacją drogą spisu z natury obejmuje się również znajdujące się w jednostce składniki aktywów, będące własnością innych jednostek, powierzone jej do sprzedaży, przechowania, przetwarzania lub używania, powiadamiając te jednostki o wynikach spisu. W związku z powyższym to Ochotnicze Straże Pożarne jakim powierzono majątek Gminy winny dokonać ich spisu oraz powiadomić Gminę o jego wyniku.

3. Kontrola sprawozdań finansowych sporządzonych na dzień 31.12.2020 r. wykazała, że:
 - 1) W bilansie z wykonania budżetu Gminy Orchowo sporządzonym na dzień 31 grudnia 2020 roku, zobowiązania finansowe w kwocie 2.928.961,08 zł (wykazane w pozycji I.1. Zobowiązania finansowe) zostały wykazane w całości w pozycji I.1.2. Długoterminowe (powyżej 12 miesięcy), natomiast nie wykazano żadnych zobowiązań finansowych w pozycji I.1.1. Krótkoterminowe (do 12 miesięcy), pomimo że zobowiązania finansowe w kwocie 320.239,68 zł stały się wymagalne w ciągu 12 miesięcy od dnia bilansowego w związku z czym winny być wykazane w bilansie z wykonania budżetu jako zobowiązania finansowe krótkoterminowe.
Powyższy sposób prezentowania danych naruszał przepisy art. 4 ust. 1 i 2 w związku z art. 3 ust. 1 pkt 22 ustawy o rachunkowości.
 - 2) W bilansie Urzędu Gminy Orchowo sporządzonym na dzień 31.12.2020 r. wystąpiły nieprawidłowości naruszające przepisy art. 4 ust. 1 i 2 ustawy o rachunkowości, a mianowicie:
 - a) W pozycji A.III. Należności długoterminowe wykazano całe saldo konta 226 „Długoterminowe należności budżetowe” tj. kwotę 318.561,94 zł, zamiast prawidłowo kwoty 14.492,56 zł. Powyższe wynikało z tego, iż w saldzie znajdowały się także należności krótkoterminowe dotyczące:
 - należności (zaległości) objęte wpisem na hipotekę dłużnika na kwotę 298.860,11 zł,
 - należności z tytułu sprzedaży mienia – raty należne do zapłaty w 2021 roku w kwocie 2.686,95 zł,
 - należności z tytułu opłaty adiacenckiej należne do zapłaty w 2021 roku w kwocie 2.522,32 zł.
 - b) Należności wykazane w pozycji B.II.4. Pozostałe należności zostały wykazane w kwocie pomniejszonej o zobowiązania wynikające z salda Ma konta 221 „Należności z tytułu dochodów budżetowych”, pomimo że powyższe zobowiązania winny zostać wykazane w pozycji D.II.5 Pozostałe zobowiązania.
4. W zakresie gospodarowania drukami ścisłego zarachowania kontrola wykazała, że nie wprowadzono do księgi druków ścisłego zarachowania kart drogowych, którymi gospodarowała osoba zatrudniona na stanowisku ds. ochrony środowiska, rolnictwa i leśnictwa i nie prowadzono dla nich stosownej ewidencji, co było niezgodne z postanowieniami Instrukcji w sprawie ewidencji i kontroli druków ścisłego stanowiącej załącznik do zarządzenia Nr 50/11 Wójta Gminy Orchowo z dnia 29 czerwca 2011 r. w sprawie: przyjęcia instrukcji w sprawie ewidencji i kontroli druków ścisłego zarachowania zgodnie z którą między innymi do druków ścisłego zarachowania zalicza się karty drogowe.

Podczas kontroli protokołem z dnia 6 października 2021 r. przekazano karty drogowe do Kasy Urzędu Gminy celem dalszego prawidłowego prowadzenia gospodarki i zarejestrowania druków ścisłego zarachowania, zgodnie z obowiązującymi przepisami wewnętrznymi.

5. Kontrola sprawozdań w zakresie operacji finansowych w oparciu o rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 4 marca 2010 r. w sprawie sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych (Dz. U. z 2014 r. poz. 1773) wykazała, że w sprawozdaniu jednostkowym Urzędu Gminy w Orchowie Rb-N o stanie należności oraz wybranych aktywów finansowych sporządzonym według stanu na koniec IV kwartału 2020 r. nie wykazano należności w kwocie 5.533,00 zł wynikających z salda Wn konta 224 „Rozliczenie dotacji budżetowych oraz płatności z budżetu środków europejskich” co było niezgodne z przepisami § 4 ust. 1 pkt 1 rozporządzenia w związku z § 13 ust. 1 pkt 4 załącznika nr 9 do powyższego rozporządzenia.
6. W wyniku kontroli wykonywania obowiązków organu podatkowego w zakresie prawidłowości wymiaru, poboru i egzekucji podatków w badanej w trakcie kontroli próbie stwierdzono nieprawidłowości naruszające przepisy ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2019 r. poz. 900, ze zm., a od dnia 31.07.2020 r. Dz. U. z 2020 r. poz. 1325, ze zm.) oraz ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1170, ze zm.), a mianowicie:
 - 1) W zakresie deklaracji na podatek od nieruchomości na rok 2020 składanych przez Gminę Orchowo kontrola wykazała, że:
 - a) Nie składano korekt deklaracji na podatek od nieruchomości na rok 2020 przez Gminę Orchowo w zakresie zmian jakie nastąpiły w trakcie roku tj. z naruszeniem terminu 14 dni od dnia zaistnienia zdarzenia mającego wpływ na wysokość opodatkowania w roku podatkowym stosowanie do przepisów art. 6 ust. 9 pkt 2 ustawy o podatkach i opłatach lokalnych.
 - b) Nie dokonano należytych czynności sprawdzających deklaracji na podatek od nieruchomości Gminy o czym świadczy nieprawidłowe sporządzenie deklaracji na podatek od nieruchomości przez Gminę w wyniku: wykazania w niej gminnych gruntów, używanych przez jednostki OSP co było niezgodne z przepisami art. 272 pkt 3 ustawy Ordynacja podatkowa.
 - c) W załączniku ZDN-2 do deklaracji Gminy na podatek od nieruchomości – dane o przedmiotach opodatkowania zwolnionych z opodatkowania, stwierdzono skreślenia i poprawki oraz zamazywanie wyrazów korektorem i nadpisywanie w to miejsce nowych w pozycjach o numerach działek, powierzchni użytkowej w m², podstawy prawnej zwolnienia. Skreślenia i poprawki nie były oznaczone podpisem.
 - d) W deklaracji na podatek od nieruchomości na rok 2020 Gminy wykazano m.in. budowle służące do zbiorowego zaopatrzenia w wodę oraz odprowadzania ścieków o łącznej wartości 13.090.936,47 zł jako zwolnione z podatku od nieruchomości na podstawie uchwały Nr XXXIII/199/05 Rady Gminy Orchowo z dnia 28 listopada 2005 r. w sprawie zwolnień w podatku od nieruchomości.
W konsekwencji dla powyższych budowli obliczane były skutki zwolnień wynikających z przytoczonej uchwały jakie były wykazywane w sprawozdaniach Rb-27S z wykonania planu dochodów budżetowych (jednostkowego Urzędu Gminy Orchowo oraz zbiorczego Gminy) oraz Rb-PDP z wykonania dochodów podatkowych gminy, które za rok 2020 zostały określone przez Gminę Orchowo w wysokości 261.819,00 zł.

W § 1 uchwały Nr XXXIII/199/05 Rady Gminy Orchowo z dnia 28 listopada 2005 r. w sprawie zwolnień w podatku od nieruchomości wskazano:

„Zwalnia się od podatku od nieruchomości:

- a) grunty, budynki i ich części oraz budowle związane z prowadzeniem ochrony przeciwpożarowej określone ustawą o ochronie przeciwpożarowej oraz przeznaczonych do zbiorowych potrzeb w zakresie tworzenia i upowszechniania kultury i sztuki, kultury fizycznej i sportu, z wyłączeniem zajętych do celów prowadzenia działalności gospodarczej.*
- b) grunty, budynki i ich części oraz budowle służące do realizacji zadań związanych z ochroną porządku publicznego, bezpieczeństwem obywateli, z wyłączeniem zajętych do celów prowadzenia działalności gospodarczej.*
- c) grunty, budynki i ich części oraz budowle zajęte i wykorzystywane bezpośrednio do doprowadzenia wody oraz odprowadzenia i oczyszczania ścieków, za wyjątkiem zajętych do celów prowadzenia działalności gospodarczej.”*

Z powyższej uchwały wynika m.in., że zwolnieniu od podatku od nieruchomości podlegają budowle zajęte i wykorzystywane bezpośrednio do doprowadzenia wody oraz odprowadzenia i oczyszczania ścieków, za wyjątkiem zajętych do celów prowadzenia działalności gospodarczej. Zapisy powyższej uchwały w zakresie zwolnienia od podatku od nieruchomości budowli niezwiązanych z prowadzeniem działalności gospodarczej stoją w sprzeczności z przepisami art. 2 ust. 1 pkt 3 ustawy o podatkach i opłatach lokalnych, zgodnie z którymi **opodatkowaniu podatkiem od nieruchomości podlegają budowle lub ich części związane z prowadzeniem działalności gospodarczej**. Natomiast budowle, które nie są związane z prowadzeniem działalności nie podlegają opodatkowaniu podatkiem od nieruchomości.

W związku z powyższym budowle zajęte i wykorzystywane do doprowadzenia wody oraz odprowadzenia i oczyszczania ścieków należące do Gminy Orchowo winny zostać opodatkowane podatkiem od nieruchomości w sytuacji gdy są one związane z prowadzeniem działalności gospodarczej bądź nie podlegają opodatkowaniu podatkiem od nieruchomości w sytuacji gdy nie są związane z prowadzeniem działalności gospodarczej.

Określając to czy w powyższym zakresie Gmina prowadzi działalność gospodarczą należy rozważyć czy działalność ta posiada cechy takie jak: zorganizowanie, ciągłość i zarobkowość. W powyższym zakresie szczególną uwagę należy zwrócić na sposób kalkulacji cen za świadczone przez gminę usługi, jeśli nie wskazują one na dążenie do osiągnięcia dochodu (zarobku), tzn. nadwyżki dochodów nad poniesionymi kosztami (zysku), lecz jedynie mają na celu zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty, to w takich przypadkach nie wystąpi przesłanka zarobkowego charakteru wykonywanej działalności.

Powyższe stanowisko wynika z orzecznictwa sądów (m.in. wyroku Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Lublinie z dnia 5.02.2016 r. – sygn. akt I SA/LU 822/15) oraz wyjaśnień Ministerstwa Finansów (pismo Podsekretarza Stanu w Ministerstwie Finansów nr PL-LS.834.107.2015 z dnia 16 października 2015 r. oraz pismo Ministerstwa Finansów Departament Podatków Sektorowych, Lokalnych oraz Podatków od Gier PL-LS.844.26.2016 z dnia 21 marca 2016 r.).

- 2) Nie egzekwowano od jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych obowiązku składania deklaracji na podatek od nieruchomości stosownie do przepisu art. 6 ust. 10 ustawy o podatkach i opłatach lokalnych, pomimo że wymienione jednostki

zgodnie z uchwałą Rady Gminy Nr XXXIII/199/05 z dnia 28 listopada 2005 r. w sprawie zwolnień w podatku od nieruchomości są zwolnione od podatku od nieruchomości, to jednak mają obowiązek składania deklaracji na podatek od nieruchomości, co wynika z powyższego przepisu.

W związku z niezłożeniem przez podatników deklaracji organ podatkowy winien podjąć stosowne działania przewidziane przepisami ustawy Ordynacja podatkowa, w tym może on skorzystać z uprawnienia wynikającego z przepisu art. 274a § 1 powyższej ustawy, zgodnie z którym organ podatkowy może żądać złożenia wyjaśnień w sprawie przyczyn nie złożenia deklaracji lub wezwać do jej złożenia, jeżeli deklaracja nie została złożona mimo takiego obowiązku.

- 3) W badanej w trakcie kontroli próbie podatników stwierdzono, że nie wydawano postanowień o zaliczeniu nadpłaty na poczet zobowiązań bieżących lub zaległych stosownie do przepisów art. 76a § 1 ustawy Ordynacja podatkowa.

W złożonym w trakcie kontroli wyjaśnieniu Referenta ds. poboru podatków i opłat podano, że: „*W przypadku nadpłat w podatkach na konie 2020 roku stwierdzono zaliczenia nadpłat na poczet bieżących zobowiązań podatkowych, pomimo braku wydania postanowienia na podstawie art. 76a § 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. ordynacja podatkowa.*

Brak wydania postanowień jest spowodowany nadmiarem obowiązków, w które musiałam się wdobyć jako nowo zatrudniony Pracownik. W miesiącu wrześniu 2021 roku rozpoczęłam proces wydawania postanowień rozpoczynając od przygotowania listy Podatników i treści postanowień.”

7. Dochody z tytułu opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi Gminy Orchowo, wraz z pozostałymi dochodami związanymi z jej poborem w 2020 r. sklasyfikowanymi w rozdziale 90002 wyniosły 495.788,99 zł (na kwotę planowaną 559.238,00 zł), w tym dochody z tytułu opłaty (§0490) wyniosły 483.968,57 zł (na kwotę planowaną 548.238,00 zł), a zrealizowane wydatki w rozdziale 90002 dotyczące gospodarki odpadami komunalnymi wyniosły łącznie 522.575,41 zł (na kwotę planowaną 571.238,00zł zł).

Powyższe oznacza, że wydatki związane z systemem gospodarowania odpadami komunalnymi były wyższe od uzyskanych dochodów. Powstały zatem niedobór został sfinansowany innymi środkami własnymi Gminy.

Nieprawidłowość polegająca na braku zrównoważenia dochodów z tytułu gospodarowania odpadami komunalnymi z kosztami prowadzenia tej działalności została stwierdzona także w wyniku poprzedniej kontroli kompleksowej gospodarki finansowej przeprowadzonej za rok 2016 (wniosek pokontrolny nr 4).

W informacji o sposobie realizacji wniosków pokontrolnych (pismo Nr S.1710.1.2017) z dnia 10.08.2017 r. Wójt w odniesieniu do wniosku Nr 4 podał m.in., że: „*Podjęto działania mające na celu zrównoważenie dochodów z tytułu gospodarowania odpadami komunalnymi z kosztami prowadzenia tej działalności, w celu uniknięcia angażowania środków budżetu w celu sfinansowania kosztów gospodarowania odpadami komunalnymi:*

a) po kilkukrotnym ponawianiu wniosków przez Wójta Gminy, Rada Gminy w końcu Uchwałą Nr XXIV/114/16 z dnia 24 maja 2016 r. zmieniła stawkę opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi z 8 zł/mc od mieszkańca przy selektywnej zbiórce odpadów na 9 zł/mc od mieszkańca.

b) przy przetargu na odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych na lata 2017 – 2018, zastosowano 2 letni okres obowiązywania umowy. Wydłużenie okresu obowiązywania umowy z założenia miało na celu osiągnięcie niższej stawki opłat za odbiór i zagospodarowanie odpadów. Cel ten został osiągnięty gdyż uzyskana w przetargu cena za odbiór i zagospodarowanie odpadów zmieszanych (stanowiących ponad 50 % masy całego strumienia odpadów) zmalała z 642,6 zł za tonę w 2016 r. do 475,2 zł za tonę.

c) od 2017 r. zmniejszono również o ¼ wysokość etatu pracownika, który w zakresie wykonywania obowiązków zajmował się naliczaniem opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi.”

8. Rada Gminy Orchowo nie uchwaliła gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych stanowiącego część strategii rozwiązywania problemów społecznych, uwzględniającego cele operacyjne dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, określone w Narodowym Programie Zdrowia a także gminnego programu przeciwdziałania narkomanii, co stanowiło naruszenie przepisu art. 4¹ ust. 2 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2019, poz. 2277, ze zm.) oraz art. 10 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2019 r. poz. 852, ze zm. a od dnia 19.11.2020 r. Dz. U. z 2020 r. poz. 2050, ze zm.).

Z wyjaśnienia Wójta Gminy Orchowo, wynika że: „fakt nieuchwalenia przez Radę Gminy Orchowo „Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2020” oraz „Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2020” został zgłoszony do organu nadzorczego pismem z dnia 27 listopada 2020 r., które przedkładałam w załączeniu (zał. nr 1)

Projekty ww. uchwał przedstawiane były Radnym aż trzykrotnie.

1. Na wspólne posiedzenie Komisji Oświaty, Zdrowia, Kultury i Opieki Społecznej oraz Komisji Rolnictwa, Ochrony Środowiska, Działalności Gospodarczej i Budżetu w dniu 20.12.2019 r., a następnie na sesję Rady Gminy Orchowo zwołaną na dzień 30.12.2019 r. (w załączeniu wyciągi z protokołów – zał. nr 2).
2. Na wspólne posiedzenie Komisji Oświaty, Zdrowia, Kultury i Opieki Społecznej oraz Komisji Rolnictwa, Ochrony Środowiska, Działalności Gospodarczej i Budżetu w dniu 27.01.2020 r., a następnie na sesję Rady Gminy Orchowo zwołaną na dzień 30.01.2020 r. (w załączeniu wyciągi z protokołów – zał. nr 3).

Następnie w dniu 20 sierpnia 2020 r. zorganizowano spotkanie warsztatowe z członkiem zespołu ekspertów ds. programów lokalnych i regionalnych Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych panią dr Teresą Kobrzyńską, w którym uczestniczyli również radni, w tym członkowie Klubu Radnych, którzy negatywnie ocenili dotychczasowe projekty uchwał. Podczas warsztatów wypracowano założenia do kolejnej wersji Programu, tj. „Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2020”. Program ten został przedstawiony na Nadzwyczajnej Sesji Rady Gminy Orchowo zwołanej na dzień 12.10.2020 r. (w załączeniu protokół – zał. nr 4).

Z powyższego wynika, że podejmowałam próby wielokrotnie, a nieprzyjęcie Programu wynikało ze złej woli grupy radnych stanowiących większość w składzie Rady Gminy Orchowo. W załączeniu przekazuję również kopie korespondencji skierowanej do Wojewody Wielkopolskiego związaną z powyższą sprawą. (zał. nr 5)”.

W 2020 r. w dziele 851 „Ochrona zdrowia”, rozdziale 85154 „Przeciwdziałanie alkoholizmowi” poniesiono wydatki w łącznej kwocie 22.170 zł, w tym wydatki na wynagrodzenie członkom GKRPA.

Stosownie do postanowień art. 4¹ ust. 5 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi zasady wynagradzania członków gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych określa rada gminy w gminnych programach rozwiązywania problemów alkoholowych. W związku z nieuchwaleniem gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych na rok 2020 r. Rada Gminy nie określiła zasad wynagradzania członków gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych.

Z wyjaśnienia Inspektora, wynika że: „Wyjaśniam, że wynagrodzenie dla członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Orchowie za udział w posiedzeniu w dniu 22.01.2020 r. oraz 22.12.2020 r. zostało wypłacone w oparciu o zapisy „Gminnego Programu Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2019”,

zgodnie z którym za udział w posiedzeniu i pracach członkom Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Orchowie przysługuje wynagrodzenie:

- dla przewodniczącego Komisji w wysokości 8,5 krotnej diety pracowniczej,
- dla sekretarza Komisji w wysokości 7 krotnej diety pracowniczej,
- dla członków Komisji w wysokości 6 krotnej diety pracowniczej.

Przyjęto taką zasadę wypłaty wynagrodzenia za posiedzenia odbyte w celu wydania opinii o zgodności lokalizacji punktu sprzedaży napojów alkoholowych z uchwałami rady gminy, jaka obowiązywała w poprzednich latach, ponieważ Rada Gminy Orchowo nie uchwaliła „Gminnego Program Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2020”.

9. W 2020 roku stwierdzono przypadki dokonywania wydatków ponad limit ustalony w planie finansowym Urzędu Gminy w Orchowie. Na podstawie ewidencji księgowej ustalono, że w badanym okresie przekroczono limit wydatków łącznie o kwotę 44.635,91 zł w podziałkach klasyfikacji budżetowej opisanych w protokole kontroli i złożonych wyjaśnieniach. Dokonywanie wydatków ponad limity ustalone w planie finansowym jednostki stanowiło naruszenie zasad dokonywania wydatków określonych w przepisach art. 44 ust. 1 pkt 3, art. 52 ust. 1 pkt 2 i art. 254 pkt 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2019 r. poz. 869, ze zm.).

Nieprawidłowość polegająca na dokonaniu wydatków ponad limit ustalony w planie finansowym Urzędu łącznie o kwotę 47.572,81 zł została stwierdzona także w wyniku poprzedniej kontroli kompleksowej gospodarki finansowej przeprowadzonej za rok 2016 (wniosek pokontrolny nr 5). W informacji o sposobie realizacji wniosków pokontrolnych (pismo Nr S.1710.1.2017) z dnia 10.08.2017 r. Wójt w odniesieniu do wniosku Nr 5 podał m.in., że: „Zobowiązano pracowników Urzędu Gminy aby przy dokonywaniu wydatków przestrzegać zasad określonych w ustawie z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych”.

10. W umowie nr 15/OK./OR/19 z dnia 19.08.2019 r. o kredyt obrotowy w kwocie 768.599 zł na okres od dnia 19.08.2019 r. do dnia 31.12.2032 r. zawartej pomiędzy Gminą Orchowo reprezentowaną przez Wójta Jacka Andrzeja Misztalę przy kontrasygnacie Skarbnika a Ludowym Bankiem Spółdzielczym w Strzałkowie, w § 1 pkt 14 umowy zawarto zapis o treści: „w przypadku gdy rachunkiem obsługi kredytu jest rachunek bieżący, Kredytobiorca na podstawie umowy upoważnia Bank do obciążania/ składania dyspozycji przelewu środków pieniężnych z tego rachunku kwotą wymagalnych zobowiązań wynikających z umowy (kapitałem kredytu, odsetkami, prowizjami, opłatami i kosztami), w przypadku braku środków na rachunku obsługi kredytu, Kredytobiorca upoważnia bank do zaspokojenia roszczeń z tytułu umowy z pierwszych wpływów na ten rachunek niezależnie od innych dyspozycji, za wyjątkiem tytułów wykonawczych; pełnomocnictwo to nie może być odwołane ani zmienione do dnia całkowitej spłaty kredytu wraz z odsetkami oraz innymi zobowiązaniami wynikającymi z umowy”.

Zapis o tożsamej treści ujęto także w pozostałych umowach kredytowych zawartych z Ludowym Bankiem Spółdzielczym.

Zgodnie z przepisami art. 264 ust. 5 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2019 r. poz. 869, ze zm.), w celu zabezpieczenia kredytu lub pożyczki nie można udzielać pełnomocnictwa do dysponowania rachunkiem bankowym jednostki samorządu terytorialnego.

Z wyjaśnienia Skarbnika, wynika że: „Na podstawie Umowy o kredyt obrotowy nr 15/OK./OR/19 zawartej w Orchowie dnia 19.08.2019 r. pomiędzy Ludowym Bankiem Spółdzielczym w Strzałkowie a Gminą Orchowo reprezentowaną przez Wójta Gminy Orchowo bank pobierał odsetki i ratę kapitałową z rachunku bieżącego Gminy Orchowo w terminach określonych w harmonogramie spłaty. Pozostałe umowy zawarte przez Gminę Orchowo w sprawie kredytów mają także zapisy upoważniające bank do poboru rat

kapitałowych i odsetek. W taki sam sposób odbywa się ich splata tj. poprzez obciążanie przez bank rachunku bieżącego Gminy w terminach spłat rat i kredytów. Powyższe dotyczy pozostałych 11 umów zawartych w latach wcześniejszych z Ludowym Bankiem Spółdzielczym”.

11. W zakresie stosowania przepisów ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1843, ze zm.) weryfikacją i kontrolą objęto zamówienia publiczne:

1) Postępowanie przeprowadzone w trybie przetargu nieograniczonego na „Odbieranie i zagospodarowanie odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości zamieszkałych i niezamieszkałych z terenu gminy Orchowo” o wartości szacunkowej zamówienia w kwocie 881.550,82 zł, co stanowiło równowartość 204.455,51 euro, ustalonej w dniu 10.09.2018 r. na podstawie planowanych kosztów tj. poprzedniej ceny zwiększonej o 2% oraz zaokrąglonej ilości śmieci wywiezionych w 2017 r. zwiększonej o 5%. Zamówienia udzielono w dniu 09.10.2018 r. na podstawie umowy Nr 67/RF.DGZP/2018 zawartej z wybranym wykonawcą: Spółdzielnią Kółek Rolniczych z siedzibą w Kazimierzu Biskupim z terminem realizacji od dnia 09.10.2018 r. do dnia 30.09.2020 r.

W § 8 Uchwały Nr XLVII/217/2017 Rady Gminy Orchowo z dnia 28 grudnia 2017 r. w sprawie uchwały budżetowej na 2018 rok określono sumę 600.000 zł, do której Wójt może samodzielnie zaciągać zobowiązania.

W Załączniku Nr 2 „Wykaz przedsięwzięć do WPF” do Uchwały Nr LVIII/266/18/18 Rady Gminy Orchowo z dnia 27 września 2018 r. w sprawie wprowadzenie zmian w Wieloletniej Prognozie Finansowej Gminy Orchowo na lata 2018 – 2039 nie ujęto zobowiązania wynikającego z w/w umowy.

Przedsięwzięcie o nazwie „Odbieranie i zagospodarowanie odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości zamieszkałych i niezamieszkałych z terenu Gminy Orchowo – uporządkowanie gospodarki odpadami” ujęto w załączniku Nr 2 do Uchwały Nr IV/25/19 Rady Gminy Orchowo z dnia 21 stycznia 2019 r. w sprawie uchwalenia Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Orchowo na lata 2019 – 2032. Okres realizacji: 2019 – 2020. Łączne nakłady finansowe: 724.353,84 zł, w tym limit: 2019: 370.520,00 zł, limit 2020: 353.833,84 zł.

Według Umowy łączna kwota całkowitego wynagrodzenia brutto Wykonawcy z tytułu realizacji usług objętych umową nie mogła przekroczyć kwoty 724.353,84 zł z VAT, w całym okresie obowiązywania umowy (ustalono miesięczny okres rozliczeniowy za wykonanie usług objętych umową na podstawie udokumentowanej ilości odebranych i zagospodarowanych odpadów komunalnych).

Pismem z dnia 18.06.2020 r. nastąpiło rozwiązanie Umowy nr 67/RF.DGZP/2018 z dniem 18.06.2020 r. za porozumieniem Stron (nie wskazano przyczyny rozwiązania umowy, jednakże z ogłoszenia o udzieleniu zamówienia na odbiór i zagospodarowanie odpadów z dnia 25.06.2020 r. w trybie z wolnej ręki wynika, że „W miesiącu czerwcu został przekroczony maksymalny limit kwotowy ustalony przy podpisywaniu umowy z dnia 9 października 2018 roku. W związku z powyższym doszło do wygaśnięcia umowy (...”).

Kontrolą nie objęto procedury udzielenia przedmiotowego zamówienia publicznego.

Z ustaleń kontroli wynika, że zwrot zabezpieczenia należytego wykonania umowy Nr 67/RF.DGZP/2018 nastąpił przelewem na rachunek Wykonawcy w dniu 07.07.2020 r. w wysokości 72.435,38 zł tj. w wysokości w jakiej Wykonawca wniósł zabezpieczenie, co było niezgodne z przepisami art. 148 ust. 5 ustawy z dnia

29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1843, ze zm.), zgodnie z którym jeżeli zabezpieczenie wniesiono w pieniądzu, zamawiający przechowuje je na oprocentowanym rachunku bankowym. Zamawiający zwraca zabezpieczenie wniesione w pieniądzu z odsetkami wynikającymi z umowy rachunku bankowego, na którym było ono przechowywane, pomniejszone o koszt prowadzenia tego rachunku oraz prowizji bankowej za przelew pieniędzy na rachunek bankowy wykonawcy.

Z wyjaśnienia Starszego Specjalisty ds. działalności gospodarczej, zamówień publicznych i rozliczeń komunalnych wynika, że: *„Zwrot zabezpieczenia należytego wykonania umowy w wysokości 72.435,38 zł zwrócono bez odsetek, ponieważ wydzielone konto, na którym przechowywane jest wadium i zabezpieczenie należytego wykonania umowy każdego zamówienia jest nieoprocentowane. Obowiązek zwrotu zabezpieczenia wraz z odsetkami, dotyczy sytuacji, gdy zamawiający korzysta z oprocentowanego rachunku. Celem tego przepisu jest, aby zamawiający nie uzyskiwał dodatkowych korzyści z faktu przechowywania zabezpieczenia wniesionego przez wykonawcę.”*

- 2) Postępowanie przeprowadzone w trybie zamówienia z wolnej ręki na podstawie art. 66 i 67 ust. 1 pkt 3 ustawy Prawo zamówień publicznych na „Odbieranie i zagospodarowanie odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości zamieszkałych i niezamieszkałych z terenu gminy Orchowo”. Postępowanie zakończone udzieleniem zamówienia na podstawie umowy Nr 38/RF.DGZP/2020 z dnia 25.06.2020 r. zawartej z wykonawcą Spółdzielnią Kółek Rolniczych z siedzibą w Kazimierzu Biskupim. Termin obowiązywania Umowy od 01.07.2020 r. do 30.09.2020 r., wydłużony Aneksiem zmieniającym Nr 1 z dnia 30.09.2020 r. „(...) do czasu rozstrzygnięcia przetargu (...) nie dłużej niż do dnia 31 grudnia 2020 r.” (aneks obowiązywał do 31.12.2020 r.).

W § 8 Uchwały Nr XXIII/94/2019 Rady Gminy Orchowo z dnia 30 grudnia 2019 r. w sprawie uchwały budżetowej na 2020 rok określono sumę 100.000 zł, do której Wójt może samodzielnie zaciągać zobowiązania.

W Załączniku Nr 2 „Wykaz przedsięwzięć do WPF” do uchwały Nr XXVII/114/20 Rady Gminy Orchowo z dnia 08 kwietnia 2020 r. w sprawie wprowadzenie zmian w Wieloletniej Prognozie Finansowej Gminy Orchowo na lata 2020 – 2032 ujęto w pkt 1.3.1.1. „Odbieranie i zagospodarowanie odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości zamieszkałych i niezamieszkałych z terenu Gminy Orchowo – uporządkowanie gospodarki odpadami” z okresem realizacji 2019 – 2020. Łączne nakłady finansowe 724.353,84 zł, w tym limit: 2020: 353.833,84 zł, limit 2021 r. 0 zł.

Wartość szacunkowa zamówienia netto liczona w perspektywie 3 miesięcy tj. w okresie od 01.07.2020 r. do 30.09.2020 r. wyniosła 115.607,39 zł, co stanowiło równowartość 27.078,77 euro.

Przedmiotem Umowy Nr 38/RF.DGZP/2020 było świadczenie usług pn. „Odbieranie i zagospodarowanie odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości zamieszkałych i niezamieszkałych z terenu Gminy Orchowo”, a mianowicie: zmieszane odpady komunalne, odpady selektywnie zebrane (papier, metal, tworzywa sztuczne, szkło i opakowania wielomateriałowe), odpady komunalne ulegające biodegradacji w tym odpady opakowaniowe ulegające biodegradacji oraz odpady zielone z ogrodów i parków oraz przeterminowane leki, chemikalia, farby, rozpuszczalniki, oleje odpadowe.

Jako uzasadnienie udzielenia zamówienia w trybie zamówienia z wolnej ręki, w ogłoszeniu o udzieleniu zamówienia wskazano, że: *„Gmina Orchowo zgodnie z ustawą o utrzymaniu czystości i porządku w gminach jest zobowiązana do*

zapewnienia systematycznego odbioru odpadów komunalnych z terenu całej gminy. W miesiącu czerwcu został przekroczony maksymalny limit kwotowy ustalony przy podpisywaniu umowy z dnia 9 października 2018 roku. W związku z powyższym doszło do wygaśnięcia umowy i konieczne było znalezienie odbiorcy odpadów komunalnych, który zapewni systematyczny odbiór odpadów komunalnych do momentu przeprowadzenia nowej procedury przetargowej i wyłonienie nowego Wykonawcy”.

Okres obowiązywania Umowy Nr 38/RF.DGZP/2020 został wydłużony Aneksiem Zmieniającym Nr 1 z dnia 30.09.2020 r. do dnia 31.12.2020 r., z uwagi na fakt iż, ogłoszony w dniu 10.09.2020 r. przetarg nieograniczony na odbiór i zagospodarowanie odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości zamieszkałych i niezamieszkałych z terenu Gminy Orchowo (ogłoszenie zamieszczone w BZP nr 583727-N-2020) zakończył się unieważnieniem przetargu; w zawiadomieniu o unieważnieniu postępowania przetargowego z dnia 28.09.2020 r. wskazano podstawę unieważnienia postępowania: art. 93 ust. 1 pkt 4 ustawy Prawo zamówień publicznych – cena najkorzystniejszej oferty przewyższyła kwotę, którą Zamawiający zamierzał przeznaczyć na sfinansowanie zamówienia, a Zamawiający nie mógł zwiększyć tej kwoty do ceny najkorzystniejszej oferty. Zamawiający bezpośrednio przed otwarciem ofert podał kwotę jaką zamierzał i może przeznaczyć na sfinansowanie zamówienia tj. kwotę 772.550,01 zł z VAT, a złożona w postępowaniu oferta opiewała na kwotę 949.536,00 zł z VAT.

Kontrola postępowania o udzielania przedmiotowego zamówienia, wykazała że:

- a) Zgodnie z art. 67 ust. 1 pkt 3 ustawy Prawo zamówień publicznych Zamawiający mógł udzielić zamówienia z wolnej ręki, jeżeli ze względu na wyjątkową sytuację niewynikającą z przyczyn leżących po stronie zamawiającego, której nie mógł on przewidzieć, wymagane jest natychmiastowe wykonanie zamówienia, a nie można zachować terminów określonych dla innych trybów udzielenia zamówienia. Zamawiający winien dokładnie rozważyć, czy dana sytuacja uprawnia go do pominięcia procedur konkurencyjnych.

Sytuacjami, których nie można było wcześniej przewidzieć, a do których odnosi się przytoczony powyżej przepis art. 67 ust. 1 pkt 3 Prawa zamówień publicznych, są zdarzenia losowe lub inne zdarzenia podobnego typu niezależne od zamawiającego, takie jak klęski żywiołowe (powódzie, lawiny, pożary, awarie, niespodziewane wypadki, katastrofy).

Sama konieczność natychmiastowego wykonania zamówienia nie musi być jednak powiązana wyłącznie z wydarzeniami nadzwyczajnymi, może odnosić się też do zapewnienia bieżącego funkcjonowania zamawiającego, zwłaszcza w zakresie pełnionych przez niego funkcji publicznych, jak np. nieprzerwany odbiór odpadów.

Przed skorzystaniem z przesłanki określonej w art. 67 ust. 1 pkt 3 ustawy PZP, zamawiający powinien wykazać, że wystąpienie okoliczności, której nie można było wcześniej przewidzieć, musi skutkować koniecznością natychmiastowego wykonania zamówienia. Zakres zamówienia jest wówczas absolutnie konieczny i niezbędny do usunięcia skutków nieprzewidzianego zdarzenia (...).

W kontrolowanym postępowaniu, w istocie, udzielenie zamówienia na usługę odbioru i zagospodarowania odpadów było konieczne, z uwagi na konieczność realizowania nieprzerwanego odbioru odpadów, jednakże Zamawiający powinien był przewidzieć możliwość wyczerpania środków finansowych przeznaczonych na realizację zawartej Umowy Nr 67/RF.DGZP/2018 i uwzględnić ją w toku podejmowanych przez siebie czynności.

Zastosowanie trybu zamówienia z wolnej ręki powinno służyć wyłącznie do przeciwdziałania lub do usunięcia skutków nieprzewidywalnej sytuacji, która nie

była przez zamawiającego zawiniona i której nie mógł on przeciwdziałać, a z powodu zaistnienia, której zamawiający staje przed koniecznością natychmiastowego wykonania określonego rodzaju zamówienia.

W analizowanej sytuacji, konieczność wykonania zadania Zamawiający mógł i powinien był przewidywać.

- b) W Umowie Nr 38/RF.DGZP/2020 Zamawiający nie wskazał górnej granicy wynagrodzenia przysługującego Wykonawcy z tytułu wykonywania przedmiotowych usług, w okresie objętym umową. Brak określenia wartości świadczonej usługi w ww. umowie uniemożliwia ustalenie czy zobowiązanie wynikające z umowy mieści się w planie finansowym jednostki w okresie realizacji umowy.

Stosownie do przepisów art. 46 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2019 r. poz. 869, ze zm.), jednostki sektora finansów publicznych mogą zaciągać zobowiązania do sfinansowania w danym roku do wysokości wynikającej z planu wydatków lub kosztów jednostki, pomniejszonej o wydatki na wynagrodzenia i uposażenia, składki na ubezpieczenie społeczne i Fundusz Pracy, inne składki i opłaty obligatoryjne oraz płatności wynikające z zobowiązań zaciągniętych w latach poprzednich.

Z wyjaśnienia Starszego Specjalisty ds. działalności gospodarczej, zamówień publicznych wynika, że: *„W umowie nr 38/RF.DGZP/2020r Zamawiający nie wskazał górnej granicy wysokości wynagrodzenia, ponieważ wskazał ceny jednostkowe za każdy rodzaj odpadów komunalnych.”*

Nieprawidłowość polegająca na braku określenia wynagrodzenia wykonawcy została stwierdzona także w wyniku poprzedniej kontroli kompleksowej gospodarki finansowej przeprowadzonej za rok 2016 (wniosek pokontrolny nr 7). W informacji o sposobie realizacji wniosków pokontrolnych (pismo Nr S.1710.1.2017) z dnia 10.08.2017 r. Wójt w odniesieniu do wniosku Nr 7 podał m.in., że: „zobowiązano pracownika ds. zamówień publicznych ab w projektach przygotowywanych umów zawieranych przez Gminę na świadczenie usług określać maksymalną wysokość wynagrodzenia za wykonanie przedmiotu umowy w okresie jej realizacji lub zakres usługi”.

- c) Zamawiający przyjął do rozliczenia z faktury Nr 043/09/20G/FVS poz. nr 6 - odpady komunalne niewymienione w innych podgrupach (popiół) – w ilości 24,1 t, o wartości brutto 13.014,00 zł (cena netto za 1 Mg 500,00 zł), pomimo że Umowa Nr 38/RF.DGZP/2020 nie obejmowała odbioru i zagospodarowania tego rodzaju frakcji (popiołu).

Z wyjaśnienia Starszego Specjalisty ds. działalności gospodarczej, zamówień publicznych, rozliczeń komunalnych wynika, że:

„W umowie nr 38/RF.DGZP/2020r. nie uwzględniono popiołu, ze względu na fakt, że w okresie wakacyjnym nie był odbierany popiół i w okresie obowiązywania w/w umowy ogłaszany był nowy przetarg, który uwzględniał już wywóz popiołu. Pomimo tego, że w umowie nie było mowy o tym rodzaju frakcji odpadów komunalnych, Wykonawca odebrał je. W związku z zaistniałą sytuacją tj. brakiem dodatkowej umowy za prace wykonane przez Wykonawcę, a nieobjęte umową, nie pozbawiają Wykonawcy prawa do wynagrodzenia. W orzecznictwie ugruntowany jest pogląd, zgodnie z którym przepisy o zamówieniach publicznych nie stoją na przeszkodzie zastosowaniu przepisów k.c. o bezpodstawnym wzbogaceniu do umowy, która z braku zachowania właściwej formy stała się nieważna. Uzasadnienie dla takiej tezy wynika z odesłania zawartego w art. 139 ust.1. p.z.p, a także założenia, że strona, która korzystała z efektów prac wykonanych na podstawie nieważnej umowy, jest bezpodstawnie wzbogacona (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 7 lutego 2013r., II CSK 248/12, z dnia 29 kwietnia 2005r., V CSK 537/04, z dnia 5 grudnia 2006r., II CSK 527/06, z dnia 7 listopada 2007r., II CSK 344/07, z dnia 14 marca 2008r., IV

CSK 460/07, z dnia 21 lutego 2013r., IV CSK 354/12). W myśl art. 405 k.c., kto bez podstawy prawnej uzyskał korzyść majątkową kosztem innej osoby, obowiązany jest do wydania korzyści w naturze, a gdyby to nie było możliwe, do zwrotu jej wartości. Zatem Gmina Orchowo miała obowiązek zapłacić za wykonaną usługę wykonaną przez Zamawiającego.”

- 3) Postępowanie przeprowadzone w trybie przetargu nieograniczonego wszczęte w dniu 10.09.2020 r. na „Odbieranie i zagospodarowanie odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości zamieszkałych i niezamieszkałych z terenu gminy Orchowo” o wartości szacunkowej zamówienia 715.324,08 zł, co stanowiło równowartość 167.550,67 euro, ustalonej w dniu 02.09.2020 r., na podstawie planowanych kosztów tj. wartości zamówienia z ostatnich 12 miesięcy zwiększonej o wskaźnik cen 2,5% oraz o zwiększenie ilości śmieci o 15%, zakończone, unieważnieniem postępowania na podstawie art. 93 ust. 1 pkt 4 ustawy Prawo zamówień publicznych. Jako przyczynę unieważnienia postępowania wskazano, że „Zamawiający – stosownie do art. 86 ust. 3 ustawy Pzp – bezpośrednio przed otwarciem ofert podał kwotę, jaką zamierza i może przeznaczyć na sfinansowanie przedmiotowego zamówienia tj. kwotę 772.550,01 zł brutto (...).

W przedmiotowym postępowaniu złożono jedną ofertę o następującej cenie: - oferta nr 1 – 949 536,00 zł brutto (...).

Po analizie możliwości finansowych Gminy, Zamawiający stwierdził, iż w chwili obecnej nie jest możliwe zwiększenie kwoty pierwotnie przeznaczonej na realizację zamówienia do ceny oferty z najniższą ceną.”

Kontrola przeprowadzonego postępowania nie wykazała nieprawidłowości.

- 4) Postępowanie przeprowadzone w trybie przetargu nieograniczonego na „Odbieranie i zagospodarowanie odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości zamieszkałych i niezamieszkałych z terenu gminy Orchowo”, wszczęte w dniu 27.11.2020 r., o wartości szacunkowej zamówienia 896.097,71 zł, co stanowiło równowartość 209.893,36 euro, ustalonej w dniu 19.11.2020 r. na podstawie planowanych kosztów tj. wartości zamówienia z ostatnich 12 miesięcy zwiększonej o wskaźnik cen 1,8% oraz zwiększenie ilości śmieci o 12%, a także ze wzrostem częstotliwości wywozu odpadów i co za tym idzie dodatkowymi kosztami większymi o 25%.

Zamówienia udzielono w dniu 30.12.2020 r. na podstawie umowy Nr 72/RF.DGZP/2020 zawartej z wybranym wykonawcą: Spółdzielnią Kółek Rolniczych z siedzibą w Kazimierzu Biskupim z terminem realizacji od 01.01.2021 r. do 30.06.2022 r.

Według Umowy, wskazana wartość brutto wynagrodzenia jest ceną wynikającą z prognozowanego ilościowego wyliczenia zakresu przedmiotu zamówienia i wynosi 963.360,00 zł i nie stanowi ostatecznego wynagrodzenia Wykonawcy. Zapisano, że cena jaką zapłaci Zamawiający Wykonawcy będzie wynikać z ilości faktycznie odbieranych i zagospodarowanych przez Wykonawcę odpadów mieszanych i segregowanych w ramach realizowanego zamówienia.

Kontrola przeprowadzonego postępowania nie wykazała nieprawidłowości.

W Załączniku Nr 2 „Wykaz przedsięwzięć do WPF” do uchwały Nr XLV/189/20 Rady Gminy Orchowo z dnia 29 grudnia 2020 r. w sprawie wprowadzenie zmian w Wieloletniej Prognozie Finansowej Gminy Orchowo na lata 2020 – 2032 ujęto w pkt 1.3.1.1. „Odbieranie i zagospodarowanie odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości zamieszkałych i niezamieszkałych z terenu Gminy Orchowo –

uporządkowanie gospodarki odpadami” z okresem realizacji 2018 – 2020. Łączne nakłady finansowe 724.353,84 zł, w tym limit: 2020: 251.056,80 zł, limit 2021: 0 zł.

W Załączniku Nr 2 „Wykaz przedsięwzięć do WPF” do uchwały Nr XLV/182/2020 Rady Gminy Orchowo z dnia 29 grudnia 2020 r. w sprawie uchwalenia Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Orchowo na lata 2021 – 2032 ujęto w pkt 1.3.1.1. „Odbieranie i zagospodarowanie odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości zamieszkałych i niezamieszkałych z terenu Gminy Orchowo – uporządkowanie gospodarki odpadami” z okresem realizacji 2020 - 2022. Łączne nakłady finansowe 1.179.011,89 zł, w tym limit: 2021: 633.100,00 zł, limit 2022: 316.550,00 zł.

12. Kontrola dotacji celowej dla Ochotniczej Straży Pożarnej w Bielsku w wysokości 41.990,00 zł na zakup średniego zestawu ratowniczego sprzętu hydraulicznego, na podstawie umowy (bez numeru) zawartej w dniu 16.11.2020 r., wykazała że w treści umowy nie określono:

- szczegółowego opisu zadania, w tym celu, na jaki dotacja została przyznana (wskazano jedynie, że dotację przyznano na zakup sprzętu, bez określenia na jaki rodzaj sprzętu przyznano dotację) oraz terminu jego wykonania,
- terminu wykorzystania dotacji,
- trybu kontroli wykonywania zadania,
- sposobu rozliczenia udzielonej dotacji (wskazano jedynie, że OSP zobowiązana jest do „rozliczenia wykorzystania dotacji”),
- terminu zwrotu niewykorzystanej części dotacji,

co stanowiło naruszenie przepisów art. 221 ust. 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2019 r. poz. 869, ze zm.).

13. Kontrola dotacji celowej na dofinansowanie zadania z zakresu rozwoju sportu na terenie Gminy Orchowo, udzielonej na podstawie Uchwały Nr XXV/198/12 Rady Gminy Orchowo z dnia 29 listopada 2012 r. w sprawie określenia warunków i trybu finansowania zadania własnego w zakresie rozwoju sportu na terenie Gminy Orchowo, wykazała że Ludowy Gminny Klub Sportowy „Hetman” Orchowo we wniosku o przyznanie dotacji w wysokości 60.000 zł na wsparcie przedsięwzięcia z zakresu rozwoju sportu na terenie Gminy Orchowo, nie wskazał środków własnych, które zamierzał przeznaczyć na realizację zadania. Nie spełnił wymogów formalnych. Wniosek oceniony został jako złożony prawidłowo i Klubowi została przyznana dotacja celowa w wysokości 60.000 zł.

Zgodnie z § 1 umowy Nr 426/1/2020 z dnia 27.02.2020 r. dotujący udziela dotowanemu zgodnie z przepisami ustawy z dnia 25.06.2010 r. o sporcie (Dz. U. z 2019 r., poz. 1468, ze zm.) dotacji w wysokości 60.000 zł na wsparcie przedsięwzięcia z zakresu rozwoju sportu na terenie Gminy Orchowo, określonego szczegółowo we wniosku złożonym przez Dotowanego w dniu 28.01.2020 r. stanowiącym integralną część umowy, a Dotowany zobowiązuje się wykonać zadanie w zakresie i na warunkach określonych w niniejszej umowie.

Powyższe było niezgodne z ustawą o sporcie oraz zapisami Uchwały Nr XXV/198/12 z dnia 29 listopada 2012 r. w sprawie określenia warunków i trybu finansowania zadania własnego w zakresie rozwoju sportu na terenie Gminy Orchowo, która reguluje warunki i tryb postępowania w zakresie wsparcia finansowego w formie dotacji celowych dla klubów sportowych, działających w celu upowszechniania i rozwoju sportu.

14. Kontrola gospodarowania mieniem komunalnym wykazała nieprawidłowości naruszające przepisy ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2020 r. poz. 65, ze zm., a od dnia 12.11.2020 r. Dz. U. z 2020 r. poz. 1990, ze zm.), a mianowicie:

- 1) Przy sprzedaży lokalu mieszkalnego o powierzchni użytkowej 34,73 m², położonego w Szydłowcu na działce nr 227/4 wartość sprzedawanej nieruchomości ustalono w kwocie 25.803,00 zł, którą zwiększono o połowę kosztów sporządzenia operatu szacunkowego tj. kwotę 183,88 zł, co dało kwotę 25.986,88 zł, którą pomniejszono o wartość nakładów poniesionych przez najemcę lokalu tj. kwotę 9.297,00 zł. Bonifikaty w wysokości 30% tj. w kwocie 5.006,96 zł udzielono od kwoty 16.689,88. Cena nieruchomości po odliczeniu nakładów poniesionych przez nabywcę oraz udzieleniu bonifikaty wyniosła 11.682,92 zł.

Obciążenie Nabywcy lokalu połową kosztów sporządzenia operatu szacunkowego w wysokości 183,88 zł stanowiło naruszenie art. 25 ust. 1 i 2 w zw. z art. 23 ust. 1 pkt 2 ustawy o gospodarce nieruchomościami, zgodnie z którymi gminnym zasobem nieruchomości gospodaruje wójt, a gospodarowanie nim polega w szczególności na wykonywaniu czynności, o których mowa w art. 23 ust. 1 pkt 2 ustawy tj. na zapewnieniu wyceny tych nieruchomości.

Nieprawidłowość polegająca na obciążaniu nabywców nieruchomości kosztami sporządzenia operatu szacunkowego została stwierdzona także w wyniku poprzedniej kontroli kompleksowej gospodarki finansowej przeprowadzonej za rok 2016 (wniosek pokontrolny nr 10 pkt 2. W informacji o sposobie realizacji wniosków pokontrolnych (pismo Nr S.1710.1.2017) z dnia 10.08.2017 r. Wójt w odniesieniu do wniosku Nr 10 pkt 2 podał, m.in. że: „zobowiązano pracownika na stanowisku ds. Gospodarki nieruchomościami do przestrzegania przepisów ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami a mianowicie do: zaprzestania praktyki obciążania nabywców nieruchomości kosztami opracowania operatów szacunkowych dla nieruchomości sprzedawanych bądź przekształcanych na własność”.

- 2) W dniu 1 marca 2000 roku zawarta została umowa dzierżawy z Telekomunikacją Polską S.A. Zakład Telekomunikacji w Koninie (obecnie Orange Polska S.A.) na działkę o nr 23/3 w Słowikowie o powierzchni 10 m² z przeznaczeniem na centralę telefoniczną, na czas nieokreślony, bez zgody Rady Gminy, co stanowiło naruszenie przepisów art. 37 ust. 4 ustawy o gospodarce nieruchomościami, zgodnie z którymi zawarcie umów użytkowania, najmu i dzierżawy na czas oznaczony dłuższy niż 3 lata lub na czas nieoznaczony następuje w drodze przetargu. Wojewoda albo odpowiednia rada lub sejmik mogą wyrazić zgodę na odstąpienie od obowiązku przetargowego trybu zawarcia tych umów. Zgodnie z art. 18 ust. 2 pkt 9 lit a) ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2020 r. poz. 713, ze zm.), do wyłącznej właściwości rady gminy należy: podejmowanie uchwał w sprawach majątkowych gminy, przekraczających zakres zwykłego zarządu, dotyczących: zasad nabywania, zbywania i obciążania nieruchomości oraz ich wydzierżawiania lub wynajmowania na czas oznaczony dłuższy niż 3 lata lub na czas nieoznaczony, o ile ustawy szczególne nie stanowią inaczej; uchwała rady gminy jest wymagana również w przypadku, gdy po umowie zawartej na czas oznaczony do 3 lat strony zawierają kolejne umowy, których przedmiotem jest ta sama nieruchomość; do czasu określenia zasad wójt może dokonywać tych czynności wyłącznie za zgodą rady gminy.

Powyższa nieprawidłowość została stwierdzona w wyniku poprzedniej kontroli kompleksowej gospodarki finansowej obejmującej rok budżetowy 2016. W wystąpieniu pokontrolnym WK-0911/4/2017 z dnia 10 lipca 2017 r. sformułowano wniosek pokontrolny (wniosek nr 10

pkt 4). W informacji o sposobie realizacji wniosków pokontrolnych (pismo Nr S.1710.1.2017) z dnia 10.08.2017 r. Wójt w odniesieniu do wniosku Nr 10 pkt 4 podał m.in., że „zobowiązano pracownika ds. gospodarki nieruchomościami do przestrzegania przepisów ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami, a mianowicie do: przestrzegania w prowadzonych postępowaniach aby umowy najmu, dzierżawy, użytkowania na czas oznaczony dłuższy niż 3 lata lub na czas nieoznaczony zawierać tylko w przypadku wyrażenia zgody Rady Gminy na odstąpienie od obowiązku przetargowego trybu zawarcia tych umów.

Z wyjaśnienia Inspektora ds. gospodarki nieruchomościami, obronności i zarządzania kryzysowego, wynika że: „W nawiązaniu do wystąpienia pokontrolnego nr WK-0911/4/2017 z dnia 10 lipca 2017 roku w zakresie gospodarowania mieniem gminnym stwierdzono nieprzestrzeganie przepisów ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 roku o gospodarce nieruchomościami a mianowicie: bez zgody Rady Gminy zawarto w dniu 1 marca 2000 roku umowę dzierżawy gruntu z przeznaczeniem pod centralę telefoniczną czas nieokreślony co naruszało przepisy art. 37 ust. 4. ustawy o gospodarce nieruchomościami. Wójt Gminy Orchowo złożył wtedy stosowne wyjaśnienie mówiące o tym, że Rada Gminy Orchowo w latach 1999-2000 nie podjęła uchwały w sprawie wyrażenia zgody na zawarcie przedmiotowej umowy dzierżawy gruntu położonego w miejscowości Słowikowo, stanowiącego własność gminy Orchowo, pod centralę telefoniczną a przedmiotowa umowa została faktycznie zawarta w dniu 1 marca 2000 roku na czas nieokreślony. Przedstawiając Panu Wójtowi ustalenia kontroli Regionalna Izba Obrachunkowa w Poznaniu wniosła w tym zakresie na stronie 15 wystąpienia pokontrolnego wnioszek pokontrolny aby: umowy najmu, dzierżawy, użytkowania na czas oznaczony dłuższy niż 3 lata lub na czas nieoznaczony zawierać tylko w przypadku wyrażenia zgody Rady Gminy na odstąpienie od obowiązku przetargowego trybu zawarcia tych umów. Odnośnie wykonania zaleceń pokontrolnych do Regionalnej Izby Obrachunkowej w Poznaniu przekazano pismo nr S.1710.1.2017 z dnia 10 sierpnia 2017 roku, w którym to poinformowano, że w celu realizacji wniosków pokontrolnych zobowiązano pracownika na stanowisku ds. gospodarki nieruchomościami do przestrzegania przepisów ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami a mianowicie do: przestrzegania w prowadzonych postępowaniach aby umowy najmu, dzierżawy, użytkowania na czas oznaczony dłuższy niż 3 lata lub na czas nieoznaczony zawierać tylko w przypadku wyrażenia zgody Rady Gminy na odstąpienie od obowiązku przetargowego trybu zawarcia tych umów.

Od czasu poprzedniej kontroli do chwili obecnej nie stwierdzono żadnego przypadku zawarcia umowy dzierżawy na czas nieoznaczony bez wcześniejszej zgody Rady Gminy Orchowo – tak jak miało to miejsce przy zawarciu umowy dzierżawy z dnia 1 marca 2000 roku.

Na dzień dzisiejszy umowa dzierżawy z dnia 1 marca 2000 roku nadal obowiązuje. Aby wywołać do podjęcia uchwałę w sprawie wyrażenia zgody na wydzierżawienie, na czas nieokreślony

w trybie bez przetargowym, części nieruchomości gruntowej nr ew. 148/2 o pow. 10 m², położonej w miejscowości Słowikowo, pod centralę telefoniczną – w pierwszej kolejności do końca bieżącego roku kalendarzowego Wójt Gminy Orchowo rozwiąże dotychczasową umowę dzierżawy z dnia 1 marca 2000 roku aby następnie zawrzeć ją zgodnie z obowiązującymi przepisami tj. po wyrażeniu zgody Rady Gminy Orchowo na odstąpienie od przetargowego trybu zawarcia umowy na czas nieoznaczony”.

15. Kontrola umów najmu wykazała brak w zawieranych umowach postanowień w zakresie rozliczeń z tytułu opłat za media tj. energię elektryczną, wodę, ogrzewanie itp.

Powyższe stanowiło naruszenie art. 42 ust. 5 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2019 r. poz.869, ze zm.), zgodnie z którym jednostki sektora finansów publicznych są obowiązane do ustalania przypadających im należności pieniężnych, w tym mających charakter cywilnoprawny, oraz terminowego podejmowania w stosunku do zobowiązanych czynności zmierzających do wykonania zobowiązania.

Koszty związane z opłatami za media ponosił Urząd Gminy.

Powyższe dotyczyło m.in. umowy użyczenia zawartej w dniu 2 stycznia 2006 r. pomiędzy Gminą Orchowo, a Biblioteką Publiczną, na podstawie której Gmina udostępniła swoje pomieszczenia o łącznej powierzchni użytkowej 73,81m² Bibliotece Publicznej.

16. Kontrola dochodów z tytułu najmu lokali mieszkalnych, wykazała że Gmina nie prowadziła wobec najemcy czynności egzekucyjnych o zapłatę kwoty 850,68 zł, wynikającej z braku wpłaty czynszu za okres: listopad – grudzień 2016 r. w kwocie 141,78 zł, styczeń – marzec 2017 r. w kwocie 212,67 zł oraz czerwiec – grudzień 2017 r. w kwocie 496,23 zł, co skutkowało przedawnieniem w/w należności cywilnoprawnych.

Zgodnie z art. 118 Kodeksu cywilnego zmienionym przez art. 1 pkt 3 ustawy z dnia 13 kwietnia 2018 r. (Dz. U. z 2018 r., poz. 1104) zmieniającej ustawę Kodeks cywilny z dniem 9 lipca 2018 r., jeżeli przepis szczególny nie stanowi inaczej, termin przedawnienia wynosi sześć lat, a dla roszczeń o świadczenie okresowe oraz roszczeń związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej – trzy lata. Jednakże koniec terminu przedawnienia przypada na ostatni dzień roku kalendarzowego, chyba że termin przedawnienia jest krótszy niż dwa lata.

Niepodejmowanie czynności w stosunku do dłużników oraz nieegzekwowanie należności wynikających z umowy cywilnoprawnej naruszało przepisy art. 254 pkt 1 oraz z art. 42 ust. 5 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2019 r. poz. 869, ze zm.).

Z wyjaśnienia Referenta ds. poboru podatków i opłat wynika, że: „(...) W roku 2020 Gmina Orchowo nie kierowała do (...) wezwań do zapłaty. Gmina nie występowała na drogę postępowania sądowego przeciwko Dłużnikowi (...) o zapłatę ww. należności”.

Odpowiedzialnymi za powstałe nieprawidłowości są pracownicy w zakresie wykonywanych przez nich czynności oraz Wójt i Skarbnik poprzez nienależyte wypełnianie obowiązków wynikających z przepisów prawa, w tym z tytułu nadzoru.

II.

Kontrola zagadnień dotyczących naliczania i ewentualnej egzekucji udzielonych bonifikat w przypadkach określonych w art. 68 ust. 1 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2020 r. poz. 1990 ze zm.) wykazała, iż Rada Gminy Orchowo podjęła w dniu 29 maja 2014 roku Uchwałę Nr XLV/365/14 w sprawie udzielenia bonifikaty od ceny sprzedaży lokali mieszkalnych stanowiących zasób Gminy Orchowo, dotychczasowym najemcom w drodze bezprzetargowej;

Bonifikata może być udzielona w przypadku zbywania przez Gminę w drodze bezprzetargowej lokali mieszkalnych dotychczasowym najemcom tych lokali, z którymi najem został zawarty na czas nieokreślony.

Bonifikaty udziela się od ceny sprzedaży, której podstawą jest wartość lokalu i udziału w nieruchomości określonej przez rzeczoznawcę majątkowego.

Bonifikata wynosi:

- 50% od wartości sprzedawanej nieruchomości w przypadku jednorazowej wpłaty należności za nabytą nieruchomość, do dnia zawarcia umowy sprzedaży (ustalona bonifikata obejmuje wartość lokalu z przynależnościami i gruntu),
- 30% od wartości sprzedawanej nieruchomości, jeżeli wykup następuje w ratach, z tym że ustalona została pierwsza wpłata za nabycie nieruchomości w wysokości 30%, która podlega zapłacie nie później niż do dnia zawarcia umowy przenoszącej własność. Pozostałą kwotę wartości nieruchomości rozkłada się na roczne raty, na czas nie dłuższy niż 10 lat, płatne do dnia 31 marca każdego roku, wraz z oprocentowaniem przy

zastosowaniu stopy procentowej równej stopie redyskonta weksli stosowanej przez Narodowy Bank Polski.

Zasady zwrotu: w razie zbycia lokalu lub przeznaczenia go na inne cele niż mieszkalne, przed upływem 5 lat licząc od dnia nabycia lokalu, udzielona bonifikata po jej waloryzacji wskaźnikiem wzrostu cen towarów i usług konsumpcyjnych, ogłaszanym przez Prezesa GUS, podlega zwrotowi na rzecz sprzedającego, z zastrzeżeniem iż uregulowanie to nie dotyczy:

- a) zamiany lokalu mieszkalnego na inny lokal mieszkalny albo nieruchomość przeznaczoną lub wykorzystywaną na cele mieszkaniowe,
- b) sprzedaży lokalu mieszkalnego, jeśli środki uzyskane z jego sprzedaży przeznaczone zostaną w ciągu 12 miesięcy na nabycie innego lokalu mieszkalnego albo nieruchomości przeznaczonej albo wykorzystanej na cele mieszkaniowe,
- c) zbycia na rzecz osoby bliskiej pod warunkiem, że osoba ta nie zbyła lub nie wykorzystwała nieruchomości na cele inne niż cele uzasadniające udzielenie bonifikaty, przed upływem 5 lat licząc od dnia pierwotnego nabycia. Za osobę bliską uważa się osobę, o której mowa w art. 4 pkt 13 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami

Czynności związane z monitorowaniem wtórnego obrotu lokalami zbytymi z bonifikatą w Urzędzie Gminy Orchowó wykonywane są przez pracownika na samodzielnym stanowisku ds. gospodarki nieruchomościami, obronności i zarządzania kryzysowego, które polegają na analizie zmian stanu własnościowego nieruchomości lokalowych, dokonywanych na podstawie ewidencji gruntów i budynków prowadzonej przez miejscowe Starostwo Powiatowe oraz w oparciu o elektroniczny system Centralnej Bazy Danych Ksiąg Wieczystych. W Regulaminie Organizacyjnym Urzędu Gminy Orchowó, jak i w zakresach czynności pracowników nie określono zadania polegającego na monitoringu wtórnego obrotu komunalnymi lokalami mieszkalnymi. Wśród zadań samodzielnego stanowiska ds. gospodarki nieruchomościami, obronności i zarządzania kryzysowego zawarto jedynie ogólny zapis na prowadzenie całości spraw związanych ze sprzedażą nieruchomości stanowiących własność gminy.

W latach 2017-2020 nie kierowano wezwań do zwrotu udzielonych bonifikat z uwag na brak okoliczności uzasadniających zwrot bonifikaty oraz nie wystąpiły przypadki kierowania spraw na drogę postępowania sądowego.

III.

Przedmiotem kontroli kompleksowej było również osiągnięcie przez jednostkę samorządu terytorialnego wysokości średnich wynagrodzeń nauczycieli, o których mowa w art. 30 ust. 3, z uwzględnieniem art. 30a ust. 3 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2021 r., poz. 1762).

Ze „Sprawozdania z wysokości średnich wynagrodzeń nauczycieli na poszczególnych stopniach awansu zawodowego w szkołach prowadzonych przez jst - Gminę Orchowó” wynika, że wydatki poniesione w 2020 roku na wynagrodzenia w składnikach wskazanych w art. 30 ust. 1 Karty nauczyciela były niższe niż suma iloczynów średniorocznej liczby etatów i średnich wynagrodzeń, o których mowa w art. 30 ust. 3 Karty Nauczyciela ustalonych dla okresów obowiązywania poszczególnych kwot bazowych w przypadku nauczycieli dyplomowanych - kwota różnicy 113.288,11 zł.

Dodatki uzupełniające dla nauczycieli dyplomowanych w łącznej kwocie 113.288,11 zł zostały wypłacone w dniu 07.01.2021 r.

W trakcie poprzedniej kontroli kompleksowej przeprowadzonej w 2017 r. stwierdzono, że wysokość średnich wynagrodzeń nauczycieli w 2016 r. nie osiągnęli nauczyciele mianowani i dyplomowani. Zachodziła wówczas konieczność wypłaty jednorazowego dodatku

uzupełniającego dla nauczycieli mianowanych w kwocie 4.877,99 zł oraz nauczycieli dyplomowanych w łącznej kwocie 14.567,08 zł

Przedstawiając Panu Wójtowi ustalenia kontroli Regionalna Izba Obrachunkowa w Poznaniu wnosi o ich wykorzystanie w celu usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości oraz usprawnienie gospodarki finansowej, w tym poprzez realizację następujących wniosków pokontrolnych:

1. Zobowiązać Skarbnika i służby finansowe do wyeliminowania nieprawidłowości w zakresie prowadzenia ksiąg rachunkowych oraz przestrzegania zasad zawartych w ustawie z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (Dz. U. z 2021 r. poz. 217, ze zm.) oraz rozporządzenia Ministra Rozwoju i Finansów z dnia 13 września 2017 r. w sprawie rachunkowości oraz planów kont dla budżetu państwa, budżetów jednostek samorządu terytorialnego, jednostek budżetowych, samorządowych zakładów budżetowych, państwowych funduszy celowych oraz państwowych jednostek budżetowych mających siedzibę poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2020 r. poz. 342), a w szczególności:
 - 1) Dokonać zmian uregulowań wewnętrznych składających się na zasady (politykę) rachunkowości tak aby zawierały one wykaz programów przeznaczonych do prowadzenia ksiąg rachunkowych wraz z wskazaniem wersji oprogramowania i daty rozpoczęcia jego eksploatacji.
 - 2) Ewidencję pomocniczą do kont 011 „Środki trwałe” prowadzić zgodnie z obowiązującymi uregulowaniami wewnętrznymi w zakresie przyjętych zasad (polityki) rachunkowości z uwzględnieniem zasad prowadzenia ewidencji księgowej określonych w ustawie o rachunkowości.
 - 3) Przestrzegać opisu do konta 133 „Rachunek budżetu” wskazanego w załączniku Nr 2 do rozporządzenia. Na stronie Wn konta 133 ujmować wpływy środków pieniężnych na rachunek budżetu, natomiast na stronie Ma konta 133 ujmować wypłaty z rachunku budżetu.
 - 4) Do ksiąg rachunkowych okresu sprawozdawczego wprowadzić, w postaci zapisu, każde zdarzenie, które nastąpiło w tym okresie sprawozdawczym stosownie do przepisów art. 20 ust. 1 ustawy o rachunkowości, mając na uwadze, iż zgodnie z § 26 ust. 2 rozporządzenia, okresem sprawozdawczym jest miesiąc.
 - 5) Na koncie 290 „Odpisy aktualizujące należności” ujmować operacje gospodarcze dotyczące zwiększeń i zmniejszeń odpisów aktualizujących należności stosownie do przepisów art. 35b i art. 35c ustawy o rachunkowości. Sprostować omyłkę wskazaną w powyższym wystąpieniu pokontrolnym w zakresie zapisów § 6 pkt 5 załączniku nr 1 do zarządzenia nr 80/2019 Wójta Gminy Orchowo z dnia 30.12.2019 r. w sprawie zasad prowadzenia rachunkowości i zakładowego planu kont dla budżetu Gminy Orchowo oraz dla Urzędu Gminy Orchowo.
 - 6) Na stronie Ma konta 998 „Zaangażowanie wydatków budżetowych roku bieżącego” ujmować na bieżąco zaangażowanie wydatków, czyli wartość umów, decyzji i innych postanowień, których wykonanie spowoduje konieczność dokonania wydatków budżetowych w roku bieżącym.
 - 7) Księgi rachunkowe prowadzić rzetelne, tzn. tak aby dokonane w nich zapisy odzwierciedlały stan rzeczywisty.
 - 8) W zakresie inwentaryzacji składników majątkowych zapewnić przestrzeganie przepisów art. 26 i art. 27 ustawy o rachunkowości. Inwentaryzację poszczególnych aktywów i pasywów przeprowadzać rzetelnie z zastosowaniem właściwych metod oraz w terminach o jakich mowa w art. 26 ustawy.

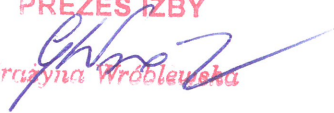
- 9) Stosować przyjęte zasady (politykę) rachunkowości, rzetelnie i jasno przedstawiając sytuację majątkową i finansową oraz wynik finansowy. Zdarzenia, w tym operacje gospodarcze, ujmować w księgach rachunkowych i wykazywać w sprawozdaniu finansowym zgodnie z ich treścią ekonomiczną.
2. Zwiększyć nadzór i kontrolę przy sporządzaniu sprawozdań w zakresie operacji finansowych. W zakresie sprawozdawczości zapewnić przestrzeganie przepisów rozporządzenia Ministra Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej z dnia 17 grudnia 2020 r. w sprawie sprawozdań jednostek sektora finansów w zakresie operacji finansowych (Dz. U. z 2020 r. poz. 2396, ze zm.), a w szczególności w sprawozdaniach Rb-N o stanie należności oraz wybranych aktywów finansowych wykazywać należności zgodnie z przepisami Rozdziału 2 Instrukcji sporządzania sprawozdań stanowiącej załącznik Nr 8 do rozporządzenia w sprawie sprawozdań jednostek sektora finansów publicznych w zakresie operacji finansowych.
3. W zakresie dochodów z tytułu podatków lokalnych przestrzegać przepisów ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2021 r. poz. 1540, ze zm.) oraz ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1170, ze zm.), a w szczególności:
- 1) Przedłożyć Radzie Gminy Orchowo projekt uchwały zmieniającej uchwałę Nr XXXIII/199/05 Rady Gminy Orchowo z dnia 28 listopada 2005 r. w sprawie zwolnień w podatku od nieruchomości, której celem będzie doprowadzenie do zgodności zawartej w niej przepisów z przepisami ustawy o podatkach i opłatach lokalnych.
 - 2) Dokonać analizy charakteru prowadzonej przez Gminę działalności w zakresie zbiorowego zaopatrzenia w wodę oraz odprowadzania i oczyszczania ścieków celem ustalenia czy stanowi ona działalność gospodarczą. Dokonać stosowanych korekt deklaracji Gminy Orchowo na podatek od nieruchomości dotyczących lat 2017-2022.
 - 3) Egzekwować od osób odpowiedzialnych obowiązek rzetelnego dokonywania czynności sprawdzających przedkładanych deklaracji lub informacji w celu ustalenia stanu faktycznego w zakresie niezbędnym do stwierdzenia ich zgodności z przedstawionymi dokumentami stosownie do przepisów art. 272 pkt 3 ustawy Ordynacja podatkowa.
 - 4) W przypadku niezłożenia przez zobowiązanych do tego podatników deklaracji bądź informacji podatkowych podejmować bez zbędnej zwłoki stosowane działania zgodnie z przepisami ustawy Ordynacja podatkowa. Zgodnie z art. 274a § 1 powyższej ustawy organ podatkowy może zażądać złożenia wyjaśnień w sprawie przyczyn niezłożenia deklaracji lub sprawozdania finansowego lub wezwać do ich złożenia, jeżeli nie zostały złożone mimo takiego obowiązku.
 - 5) W sprawach zaliczenia nadpłaty na poczet zaległych oraz bieżących zobowiązań podatkowych wydawać postanowienia, na które służy zażalenie.
4. Przestrzegać przepisów ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (Dz. U. z 2021 r. poz. 888, ze zm.). Podjąć działania mające na celu zrównoważenie dochodów z tytułu gospodarowania odpadami komunalnymi z kosztami prowadzenia tej działalności, w celu uniknięcia angażowania innych środków budżetu na sfinansowanie kosztów gospodarowania odpadami komunalnymi. Odstępstwem od powyższej reguły może być jedynie regulacja wynikająca z przepisu art. 6r ust. 2da – dodana ustawą z dnia 11 sierpnia 2021 r. o zmianie ustawy o utrzymaniu czystości i porządku w gminach, ustawy – Prawo ochrony środowiska oraz ustawy

- o odpadach (Dz. U. z 2021 r., poz. 1648), zgodnie z którą rada gminy może postanowić, w drodze uchwały, o pokryciu części kosztów gospodarowania odpadami komunalnymi z dochodów własnych nie pochodzących z pobranej opłaty za gospodarowanie odpadami komunalnymi, w przypadku gdy:
- 1) środki pozyskane z opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi są niewystarczające na pokrycie kosztów funkcjonowania systemu gospodarowania odpadami komunalnymi, w tym kosztów, o których mowa w art. 6r ust. 2-2c lub
 - 2) celem jest obniżenie opłat za gospodarowanie odpadami komunalnymi pobieranych od właścicieli nieruchomości.
5. Wydatki na realizację zadań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu ponosić na podstawie uchwalonego przez radę gminy gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych stanowiącego część strategii rozwiązywania problemów społecznych, uwzględniającego cele operacyjne dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, określone w Narodowym Programie Zdrowia a także gminnego programu przeciwdziałania narkomanii, stosownie do przepisów art. 4¹ ust. 1 i ust. 2 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2021 r., poz. 1119, ze zm.) oraz art. 10 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2020 r. poz. 2050, ze zm.).
6. Przy dokonywaniu wydatków zapewnić przestrzeganie zasad dokonywania wydatków publicznych określonych w przepisach ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. 2021, poz. 305, ze zm.), a mianowicie wydatki ponosić na cele i w wysokości ustalonej w uchwale budżetowej i planie finansowym jednostki. Ujęte w budżecie i planie finansowym wydatki stanowią nieprzekraczalny limit.
7. Zaprzestać udzielania pełnomocnictwa do dysponowania rachunkiem bankowym jednostki samorządu terytorialnego w celu zabezpieczenia spłaty kredytu lub pożyczki. Stosownie do przepisów art. 264 ust. 5 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2021 r. poz. 305, ze zm.) w celu zabezpieczenia kredytu lub pożyczki nie można udzielać pełnomocnictwa do dysponowania rachunkiem bankowym jednostki samorządu terytorialnego. Dokonać zmian zawartych umów w tym zakresie.
8. Przestrzegać przepisów ustawy z dnia 11 września 2019 r. Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2021 r. poz. 1129, ze zm.), a w szczególności:
- 1) Stosownie do przepisów art. 450 ust. 5 ustawy, jeżeli zabezpieczenie wniesiono w pieniądzu, zamawiający przechowuje je na oprocentowanym rachunku bankowym. Zamawiający zwraca zabezpieczenie wniesione w pieniądzu z odsetkami wynikającymi z umowy rachunku bankowego, na którym było ono przechowywane, pomniejszone o koszt prowadzenia tego rachunku oraz prowizji bankowej za przelew pieniędzy na rachunek bankowy wykonawcy.
 - 2) Zamówień publicznych w trybie z wolnej ręki udzielać wyłącznie po spełnieniu przesłanek wskazanych w art. 214 ust. 1 ustawy. Zgodnie z art. 214 ust. 1 pkt 5 ustawy, Zamawiający może udzielić zamówienia z wolnej ręki, jeżeli ze względu na wyjątkową sytuację niewynikającą z przyczyn leżących po stronie zamawiającego, której nie mógł on przewidzieć, wymagane jest natychmiastowe wykonanie zamówienia, a nie można zachować terminów określonych dla innych trybów udzielenia zamówienia.

- 3) W zawieranych przez Gminę umowach o świadczenie usług oprócz stawki jednostkowej określać maksymalną wysokość wynagrodzenia za wykonanie przedmiotu umowy w okresie jej realizacji. Pozwoli to zapewnić kontrolę wysokości zaciągniętych zobowiązań z planem finansowym jednostki w okresie realizacji umowy stosownie do art. 46 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. (Dz. U. z 2021 r. poz. 305, ze zm.).
 - 4) Na bieżąco kontrolować ponoszone wydatki w związku z realizacją umowy na odbiór odpadów komunalnych w celu niedopuszczenia do przekroczenia umownej kwoty wynagrodzenia.
 - 5) Weryfikować faktury wystawione przez Wykonawcę w zakresie ich zgodności z zawartą umową.
9. Zwiększyć nadzór nad realizacją zadań publicznych zleczanych podmiotom niezaliczanym do sektora finansów publicznych, a mianowicie:
- 1) W zawieranych umowach o udzielenie dotacji, zawierać elementy wymagane przepisem art. 221 ust. 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2021r. poz. 305, ze zm.),
 - 2) Zobowiązać odpowiedzialnego pracownika merytorycznego do rzetelnego dokonywania kontroli formalnej składanych wniosków i sprawozdań. Dotacji udzielać, po spełnieniu wymogów wskazanych w uchwale określającej warunki i tryb finansowania zadania własnego, w zakresie tworzenia warunków, w tym organizacyjnych, sprzyjających rozwojowi sportu, o której mowa w art. 27 ust. 2 ustawy z dnia 25 czerwca 2010 r. o sporcie (Dz. U. z 2020 r. poz. 1133).
10. Przy gospodarowaniu mieniem gminnym zapewnić przestrzeganie przepisów ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. z 2021 r. poz. 1899, ze zm.), a w szczególności:
- 1) Zaprzestać praktyki obciążania nabywców nieruchomości kosztami sporządzenia operatu szacunkowego, stosownie do przepisów art. 25 ust. 1 w zw. z art. 23 ust. 1 pkt 2 ustawy o gospodarce nieruchomościami.
 - 2) Umowy najmu, dzierżawy, użytkowania na czas oznaczony dłuższy niż 3 lata lub na czas nieoznaczony zawierać na zasadach określonych w uchwale Rady Gminy, podjętej na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 9 lit a) ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2021 r. poz. 1372, ze zm.), a w trybie bezprzetargowym, po uzyskaniu zgody Rady Gminy na odstąpienie od obowiązku przetargowego trybu zawarcia tych umów, stosownie do art. 37 ust. 4 ustawy o gospodarce nieruchomościami.
 - 3) Przestrzegać zasady wynikającej z art. 42 ust. 5 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2021r. poz. 305, ze zm.), zgodnie z którą jednostki sektora finansów publicznych są obowiązane do ustalania przypadających im należności pieniężnych, w tym mających charakter cywilnoprawny, oraz terminowego podejmowania w stosunku do zobowiązanych czynności zmierzających do wykonania zobowiązania. Nie dopuszczać do ich przedawnienia. W zawieranych umowach najmu zamieszczać postanowienia w zakresie rozliczeń z tytułu opłat za media.
11. Na bieżąco przeprowadzać analizę poniesionych wydatków na wynagrodzenia nauczycieli, aby nie zachodziła konieczność wypłaty dodatków uzupełniających.

O sposobie realizacji wniosków pokontrolnych lub przyczynach ich nie wykonania należy zgodnie z przepisem art. 9 ust. 3 ustawy o regionalnych izbach obrachunkowych powiadomić Regionalną Izbę Obrachunkową w Poznaniu w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego.

Jednocześnie informuję, że stosownie do przepisów art. 9 ust. 3 i 4 ustawy o regionalnych izbach obrachunkowych, do wniosków zawartych w wystąpieniu pokontrolnym przysługuje prawo zgłaszania zastrzeżeń do Kolegium Izby. Zastrzeżenia składa właściwy organ jednostki kontrolowanej w terminie 14 dni od daty wystąpienia pokontrolnego, za pośrednictwem Prezesa Izby. Podstawą zgłoszenia zastrzeżeń może być tylko zarzut naruszenia prawa poprzez błędną jego wykładnię lub niewłaściwe zastosowanie. Bieg terminu, o którym mowa wyżej ulega zawieszeniu na czas rozpatrzenia zastrzeżenia w odniesieniu do wniosków pokontrolnych objętych zastrzeżeniem.

PREZES IZBY

Grażyna Wróblewska

Do wiadomości
Rada Gminy Orchowó

